

Kiwiini'o Paul Kaaritan Corinth Sannao Ati'o

Di'oraz kaarita daua'o

Di'oraz kaarita apostle Paul wuru'u saada'oraz. Us-aadan di'ora'a kiwiitapa'o pakaaritan Corinth sannao ati, una'ian dono'o donoi Ephesus ii.

Di'oraz kaarita saada-kaos mishidainao ati'o, mashaapainaoz Corinth ii. Wuru'u Corinth kii-kizaiz, udaru'o donoi. Na'ii kaina'a pabi'inaaka pidannao mashaapan, na'iki pabi'inaaka'o ikaduz kida kapam. Pidannao mashaapainao na'ii pabi'inaaka isha'apatan aimaakan pamashaapa-kinana nii na'iki ikoda-kinana nii papuraatan.

Wuru'u pidannao, mashaapainaoz donoi Corinth ii iriba'o itominkarunnao. Na'iki pabi'inaaka oii kida'o aimaakan sha'apaapa-kaos na'ii kapam. Aonaa imashaapan Tominkaru aipan kawana'ati.

Aizii Paul saadanuz pakaaritan mishidainao ati, mashaapainaoz na'ii, uabatan idi na'apam mishidainao aonaa imashaapan kaiman. Uabata na'apam ibuutaakapan, na'apam ikaakapaakan na'iki ina'akan pamin-mishidannao kootoopauzonao di'iti. Kaina'a mishidainao taapan pidan kaminshu'uinpa'o pabi'i, aonaa ikakinaotan wuru'u pidanuz. Uruu idi Paul kakinaotan na'iki utominapa-kidan idyaun na'apam mishidainao aiapa-kaos imashaapan. Na'iki ukian i'ati marii kizi ikonaukii-kidan Tominkaru ipai aimaakan isha'apatanii ida'an. Na'iki isha'apata kizi ipai aimaakan kamarainpan-karu ida'an, ima'ozakadakinana nii pamin-mishidannao. Utukapa-kidan kapam i'ati aimaakan umanawunu'o. Ukian, "Aizii di'i kaina'a idikinauda'u aimaakan karikaonanu'o nii una'an: uruu

wuru'u mishida-karu, na'iki wataapanuz wanyukunuu ma'ozaka Tominkaru sha'apatan ni'o dau'an wa'ati, na'iki kamarainpan-karu. Mazan wuru'u aimaakan umanawunu'oraz wunao idikinauda'uinao bii iki'oraz, uruu wuru'u kamarainpan-karuz pa'an." (1 Corinthians 13:13)

Paul kakinaotan ĩdyaun kapam na'apam kizi ĩna'akinan ĩbaokopatinan dono choochi ii. ĩsha'apata kizi ipai aimaakan kaiman na'iki sakitapa. Marii kizi mishidainao taapan umanawunu'o nii wuru'u panikanuz bread na'iki ĩtuzanuz wine panyukunuitapakinaz Naobanai Jesus mawakan. Na'iki powa'a zii Paul kowaadan ĩ'ati Kaimana'o Doronaa taanii kida dau'u, pidan ka'iita-kinaz pasha'apatan kaudin-kizai Tominkaru ati. Na'iki ukakuwaapan kadishita-karu dau'u diina'iti'i. Ukowaadan ĩ'ati Christ mishi'o ukadishita-kida-kao mawaka-karu di'iki, ukau'an mishidainao mawakainouznaz kadishita-kida-kao nii kapam diina'iti'i. Na'iki ukowaadan na'apam nii wananaa wakadishitan dono diina'iti'i.

Paul kowaada-kidan kapam mishidainao ati, Corinth sannaouz, pamorowauta'azon dau'an ĩ'idi'iti.

Paul wuru'u kiwiitapa'oraz ukakuwaapan Kaimana'o Kuwai dau'u na'ii sannao ati. ĩabatan ida'ana'o ukuwaa Christ Jesus daua'o, wuru'u ĩmishidanuz.

Kaarita buutinpan kida

Kaarita Daua'o 1:1-9

Mishidainao buutaakapan daua'o 1:10—4:21

Kaminshu'uinao-karu na'iki mazida-karu daua'o 5:1—7:40

Toma-kariwai tominkarunao 8:1—11:1

Mishidainao baokopatinan dono 11:2—11:34

Tominkaru taan mishidainao kaudin-kinaz nii 12:1—14:40

Mishidainao kadishita-kida-kao daua'o 15:1-58

Puraata zaamata-kao daua'o pataka'utinainao ati 16:1-4
Paul katokontan pakaaritan 16:5-24

¹ Di'oraz kaarita õgaru Paul di'iki'o, zaamata-kariwaiz Tominkaru aipan kawana'ati apostle nii Christ Jesus ati, na'iki wa'inawuzu Sosthenes di'iki'o kapam. ² Mishidainao Tominkaru ati'o Corinth iainaouz, Tominkaru buutaniinaouz papidanannao nii, na'iki usaabaaniinaouz kaiman pa'ati, papidanannao nii Christ Jesus ida'an. Na'apa uzaamatan kawan ipai pidannao ipai amazada kawana'ati, dopia'oraz waNaobanaa Jesus Christ ati, uruu ñao Naobanaa kapam.

³ Õtoriiipan Tominkaru waDaru na'iki Naobanai Jesus Christ ati, marii kizi ukamunanun unao ati na'iki utaan unyukunuu kaiman-kinaii nii.

Paul konaukii-kidan Tominkaru

⁴ Karikaonan õkowaadauzon õTominkarun ati na'apam õkonaukian unao dau'an, usha'apanum kau'an usha'apatan idi kaiman kida'o aimaakan unao ati Christ Jesus ida'an. ⁵ Ubauda'apatinpan ida'an Christ tuma, Tominkaru taa unao ati uka'iita-kinaii nii kida usha'apatan iriba aimaakan pa'ati: unao aitapa-kinaii nii kaimanaiman wuru'u kuwaiz udaua'o na'iki ukowaada kiziz baokoinao ati. ⁶ Uruu ida'ana'o wuru'u Tominkaru aida-kidan unao ati mishi'o wuru'u kuwaiz Christ daua'oraz, wakowaadaniaz unao ati. ⁷ Una'apan kau'an, Tominkaru Doronaa taa unao ka'iita-kinaii nii usha'apatan ipai kaudin-kizai, uzaudapan pu'u kapam waNaobanaa Jesus Christ aidinan, uwa'atin dono powa'a ati imi'i baara ati. ⁸ Tominkaru taapan nii kapam unao mishidanuzu ma'ozaka atii utokon iti, uruu idi unao, aona'o nii oia'o ikoda-kao u'ida'a wuru kamoo dono'o, waNaobanaa Jesus Christ kaawanuz powa'a ati. ⁹ Tominkaru, mishi'o nii usha'apatan aimaakan na'apa pakian kawana'ati, uruu wuru'u zaamata'oraz

unao ubaokopatinapa-kizi uDani Jesus Christ tuma, waNaobanaaz.

Mishidainao Corinth ia'oraz buutaakapan daua'o

¹⁰ Ōiribannao, waNaobanaa Jesus Christ dyuudan ōparadan u'ati, na'iki tuukii ōaipan uabatan ōparadan. Patumaaka utaapa unyukunuu umin-mishidannao tuma, uruu aonaa kizi buutaaka-karu unao bii an. Kaimanaiman ubauda'apatin, na'apa kida udi'itinapa aimaakan dau'u, na'iki usha'apata'azonii aimaakan kida dau'an.

¹¹ Ōiribannao, pabi'i pidannao Chloe dapu ikiinaouz kowaadan ō'ati kaina'a pidannao kashadaakapan unao bii an. ¹² Kaikapa'o ati'o kaiwuru'u ōkianuz: pabi'i kida unao, pana'a kida udi'itinpan umin-mishidannao ai. Bauda'apa'o kian, “Ōgaru Paul pidanan,” ba'oran kian, “Ōgaru Apollos pidanan;” ba'oran kian, “Ōgaru Peter pidanan;” na'iki ba'oran kian, “Ōgaru Christ pidanan.”

¹³ Ubuutaakapan ida'an kaikapa'a, ubuutan kawanu'o Christ wuru'u. Paul mooko mawaka'oraz cross ida'a unao ati? Paul uu ida'ana'o mooko wuru'u unao chikaawunuu-kaoaz? ¹⁴ Kaiman manawun ō'ati, aonaan idi ōchikaawunuuan pidannao unao bii iki, soo Crispus na'iki Gaius ōchikaawunuunii. ¹⁵ Ukau'an aonaa turuu na'ia'oram pidan kian ōgaru uu ida'ana'o uchikaawun-uinan. ¹⁶ (Oo ōaitapa, ōchikaawunuunii mishi kapam Stephanas na'iki uiribannao, mashaapainauz udapu'u; mazan aonaa ō'itiiman ōchikaawunuuan kaina'a ba'oran pidan.) ¹⁷ Christ aonaa udyuudan ōgaru chikaawunuu-pa'o nii, mazan kowaadapa'o nii pa'an Kaimana'oraz Kuwai, Christ mawakan daua'oraz. Na'iki ōkowaada kiziz masha'apanna'o parada-karu ida'an. Ōkaiwaan an mani parada-karu kida pidan aitapaaban kawana'ati'o, konaunam mani ōkuwaa ī'ati, mazan aona'a naa mani kuwai Christ mawakan daua'oraz cross ida'a kaiwainan ma'ozaka'o ida'an.

Tominkaru aitapaaban na'iki pidan aitapaaban dau'o

¹⁸ Kuwai Christ mawakan dau'oraz Cross paawa'a, madiwautapa-ka'o wunao pidannao tukapanuz, waziwadinpainaouz Tominkaru ai. Mazan waunao ati kazannaatapa-kariwainaouz, uruu pa'an waaitapa-kinaa Tominkaru ma'ozakan. ¹⁹ Kotua'oraz Tominkaru Paradan Saada-kariwaiz kian,

“Ötukapa-kidan nii na'apam aitapaaba'o pidannao kakinaori kida madiwautapa-ka'o.

Na'iki ötukapa-kidan nii aonaa mishi'o manawun mani ïaitapan

na'apam padi'itinpan aimakaan kida dau'an.”*

²⁰ Ukau'an, na'apam wakian pidannao aitapaabainao dau'an? Na'apam wakian kaaritapauzonao dau'an Jewnao kakinaori dau'u? Na'iki na'apam wakian wuru'u imi'i baara ainao pidannao dau'an, aitapainaouz pana'apatan pidannao nyukunuu paparadan ida'an? Tominkaru aida-kida na'apam pidannao aitapaabanuz, madiwautapa-ka'o karikaonan. ²¹ Tominkaru aitapaaba'o manawun, uruu idi aonaa utaapadan pidannao aitapan paugaru, wuru ida'ana'a ïaitapaabanuz. Mazan kii'an, paaipan ati pa'an ukazannaatan pidannao mishida'oraz Christ, wakowaadaniaz kuwai ida'an. Uruu kuwai pidannao aitapaabainao dakotaniaz madiwautapa-ka'o nii. ²² Jewnao, ïaiapa Tominkaru sha'apatan na'iki uaida-kidan aimakaan umanawunu'o pa'ati, pamishida-kinaa nii wuru'u kuwaiz; na'iki Greeknao, ïabata'azon kakuwaapa-karu aitapaaba-karu ida'an. ²³ Aizii waunao, wakowaada Christ mawakanuz Cross ida'a; uruu kuwai aona'o manawun Jewnao naudapan paabatan, na'iki Gentilenao† abatan uruu kuwai madiwautapa-ka'o

* **1:19** Isaiah 29:4 † **1:23** Gentilenao: pidannao pana'a'o Jewnao ai. Putukapa kaarita token ii, Parada-karu Masha'apannaada-kinao di'ii.

1 CORINTHIANS 1:24 61 CORINTHIANS 1:31

karikaonan. ²⁴ Mazan pa'an wunao atili pidannao, Tominkaru zaamataninaouz papidanannao nii, Jewnao na'iki Gentilenao, ipai inao ati di'oraz kuwai Christ daua'oraz, aida-kida'o pa'an na'apam Tominkaru ma'ozakan manawun, na'iki uaitapaaban manawun. ²⁵ Pidannao kian wuru'u kuwai Tominkaru diliki'oraz madiwautapa-ka'o, mazan uruu kuwai aida-kida Tominkaru powa'a'o zii uaitapaaban inao aitapaaban ai. Na'iki ikian pu'u wuru'u Tominkaru sha'apataniaz kapati'o, mazan kii'an wuru'u Tominkaru sha'apatanii kidaz, powa'a'o zii uma'ozakan inao ma'ozakan ai.

²⁶ Aizii unyukunuitapa kanom da'i unao, õmin-mishidannao, Tominkaru zaamatan dono'oraz unao: aonaa iriba mani unao aitapaaba'o, pidan aitapaaban kaduz kawana'ati; aonaa iriba mani unao umanawunu'o; aonaa iriba mani unao dokozunnao umanawunu'o naobanainao. ²⁷ Mazan Tominkaru zaamata pa'an "maaitapin-kainao" pidannao kii-kiziz. Inao ida'an uaida-kidan aonaa pidan zaamata-kaoo paaaitapaaban dikin ii mani. Na'iki Tominkaru zaamatan pidannao aona'oraz imanawunun, aida-kida'o nii aonaa pidan zaamata-kaoo umanawunun dikin ii mani. ²⁸ Tominkaru zaamatan kashada-kariwai na'iki dakota-kariwainaoouz aona'o imanawunun, soo aida-kida'o nii pa'an wunaou'u dakota-kariwainaoouz umanawuniinao nii, aonaa mishi'o manawun mani inao umanawunun. ²⁹ Uruu idi aonaa turuu pidan atadinpan Tominkaru awun za'a. ³⁰ Mazan Tominkaru ida'ana'o karikaonan unao bauda'apatinapanuz Christ Jesus tuma; na'iki Tominkaru aitapaaban ida'an Christ kazannaatan waunao. Uruu Christ ida'ana'o Tominkaru dakotan waunao kaimana'o nii, usaabaan waunao kaiman Tominkaru pidanannao nii, na'iki ukazannaatan waunao wa'oian ai. ³¹ Ukau'an marii washa'apatinan Tominkaru Paradan Saadinpa'oraz kian kawana'ati, "Kanom atadinpa'azon an, marii u'atadinpan

Naobanai sha'apaapanii dau'an.”

2

Paul aonaa ukaiwaan parada-karu umanawun kida'o

¹ Ōiribannao, uru'oraz zii da'i ōkaawan unao di'iti, ōkowaada'ananuz Tominkaru paradan unao ati, aonaa ōkaiwaan dadara kida'o parada-karu na'iki umanawunu'o aitapa-karu. ² Ōna'iankan dono'oraz unao di'ii, ōtoman ōnyukunuu aonaa kizi ōnyukunuupan aimakaan, soo Jesus Christ na'iki wuru'u umawakanuz cross ida'a. ³ Ukau'an ōmakonkan dono'oraz unao di'ii, ōkapatin bii a'o, na'iki ōtarian bii a'o, na'iki tuukii ōnaka-nakaan. ⁴ Na'iki ōkuwaa, aonaa ōkowaadanuzu parada-karu kida ida'an pidan aitapaaban kaduz di'iki'oraz, sariaapa'oraz una'apatan pidan nyukunuu. Mazan Tominkaru Doronaa, pama'ozakan ida'an aida-kida mishi'o wuru'u ōkuwaaz. ⁵ Ukau'an unao mishidapanuz aonaa pidan aitapaaban kaduz ida'ana'o mani, mazan umishidanuzu Tominkaru ma'ozakan ida'ana'o pa'an.

Kaimana'o Doronaa aitapaaban

daua'o

⁶ Ōgaru, ōkowaada aitapaaba-karu dau'u, wunao ati'i ma'ozaka'oraz naa itaapan panyukunuu pamishidapan ida'a. Mazan wuru'u aitapaaba-karuz ōkowaadaniaz, aonaa pidannao oo inaobanaanao di'iki'o kaduz mani, katokon-tina'o ni'oraz inaobanai-tinpan. ⁷ Wuru'u aitapaaba-karu ōkowaadaniaz, uruu wuru'u Tominkaru di'itapanuz pasha'apatan umanawunu'o aimakaan aon-a'oraz pidannao aitapan. Amazada toma-kao ua'ii, Tominkaru di'itapani'i naa na'apam kizi ukazannaatan waunao, turuu kizi utaan wa'ati umanawunu'o aimakaan.

⁸ Aonaa na'ia'oram naobanainao kazowautapa'oraz da'a'a imi'i baara'a aitapan di'oraz aitapaaba-karu dau'an.

Īaitapan an maniz, aonaa mani ĩtaukan Jesus cross di'iti, waNaobanaa umanawunu'oraz. ⁹ Mazan Tominkaru Paradan Saadinpa'oraz kian,

“Wuru'u umanawunu'o aimaakan Tominkaru sha'ap-
ata'azooniaz pidannao ati,
marainpainaouz uruu;

aimaakan aona'o pidan tukapauzon oo abatauzon,
aimaakan aona'o pidan zauda-kidan sha'apauzon
nii.”*

¹⁰ Mazan waunao ati'o wuru'u Tominkaru aitapa-kidanuz
aimaakan kida paDoronaa ida'an.

Kaimana'o Doronaa aitapa ipai aimaakan, uaitapa
dadara kida'o aimaakan aona'oraz na'apainim Tominkaru
aitapa-kidauzon pidan ati. ¹¹ Pidan doronaa, uruu
karikaonan aitapa'o ipai aimaakan pidan nyukunuu ii.
Na'apa ukau'an, Tominkaru Doronaa karikaonan aita-
pa'o ipai na'apam Tominkaru di'itinpan. ¹² Waunao,
aonaa wadi'itinpan na'apa pidannao di'itinpan kawan,
mazan taa-ka'o wa'ati Doronai Tominkaru di'iki'oraz
pa'an, tominapa-kida'o nii waunao waaitapa-kinaa nii
kaiman kida'o aimaakan Tominkaru taanii wa'ati.

¹³ Ukau'an, aonaa wakakuwaapan parada-karu
kida ida'an tominapa-kida-kariwai pidan aitapaaban
kawana'ati'oraz. Mazan wakakuwaapan Kaimana'o
Doronaa tominapa-kidan kawana'ati'o waunao,
watominapa-kidan pidannao Kaimana'o Doronaa kuwaa
dau'u na'apa uaipan kawana'ati.

¹⁴ Pidan aona'oraz Kaimana'o Doronaa nii u'ida'a,
aonaa umishidan kuwai Tominkaru Doronaa di'iki'o,
utaapanuzu madiwautapa-ka'o nii. Na'iki aonaa na'itim
uaitapanuzu, usha'apanum kau'an Tominkaru Doronaa
ida'ana'o pa'an wuru'u pidan aitapanuz Tominkaru dau'u
kida'o aimaakan. ¹⁵ Mazan pidan, kaina'a'oraz Kaimana'o

* 2:9 Isaiah 64:4

Doronaa u'ida'a, turuu uaitapan ipai aimaakan Kaimana'o Doronaa tominapa-kidanii. Mazan pidan, aona'oraz Kaimana'o Doronaa nii u'ida'a, aonaa na'itim uaitapan pidan dau'u kaina'a'oraz Kaimana'o Doronaa u'ida'a.

¹⁶ Tominkaru Paradan saada-kariwai kian kawan, “Aonaa kanom aitapan na'apam Tominkaru di'itinpan,

Aonaa kanom turuu kakinaopan uruu.”†

Mazan waunao kaina'a'oraz Kaimana'o Doronaa wa'ida'a, na'apa wadi'itinpan Christ di'itinpan kawan.

3

Waunao apostlenao

Tominkaru poitorunao

¹ Ōmin-mishidannao, ōmorowautapankauzon dono'oraz unao di'ii, aonaa turuu ōparadan u'ati, ōparadauzon kawan pidannao ati, mashaapa'oraz Kaimana'o Doronaa aipan kawana'ati. Mazan ōparadan u'ati, ōparadauzon kawan mamishida-kainao pidannao ati, mashaapa'oraz paaipan kawana'ati. Usha'apanum kau'an uruu dono, unao koraidaonaa kawanu'o zii, wuru ida'a'a umishidapanuz Christ.

² Ōtaanii dunui u'ati, aonaa ōtaan dunai u'ati, usha'apanum kau'an aona'o zii uka'iitan unikan dunai. Na'iki upu'u zii kai, aonaa uka'iitan unikanuzu.

³ Pakawan zii umashaapan pidannao kawan mashaapa'oraz paaipan kawana'ati. Usha'apanum kau'an kaina'a kishauziaaka-karu ubii an na'iki ukashadaakapan. Na'apa'o aida-kida umashaapan pidannao kawan mashaa-painaouz paaipan kawana'ati, na'iki aona'oraz ïaitapan Tominkaru.

⁴ Aizii bauda'apa'o unao kian, “Ōgaru Paul pidanan,” ba'oran kian, “Ōgaru Apollos pidanan.”* Ukian idi

† **2:16** Isaiah 40:13 * **3:4** Putukapa Acts 18:17—19:1 ida'a, Apollos daua'o kapam.

na'apa, uaida-kidan umashaapan pidannao kawan aon-a'oraz ïaitapan Tominkaru. ⁵ Kanom mooko õgaru, na'iki kanom mooko Apollos? Waunao Tominkaru poitorunao karikaonan, wakaminka'utan ida'ana'o unao umishidanuz Jesus Christ. Ipai waunao, washa'apata wuru'u kaudin-kizai Naobanai taaniaz wa'ati. ⁶ Õgaru wuru'u paowa'oraz uudai, na'iki Apollos wuru'u zabi-a'oraz uudai, mazan Tominkaru pa'an wuru'u taa'o-raz usoda-kinnaa nii. ⁷ Ukau'an pidan paowa'oraz uudai na'iki pidan zabi'a'oraz, aonaa ïmanawunun. Soo Tominkaru pa'an wuru'u umanawunu'oraz, uruu taa'o-raz usoda-kinnaa nii. ⁸ Pidan paowa'oraz, na'iki ba'o-ran pidan zabi'a'oraz, aonaa na'ia'oram ïnao awutapan ba'oran ai, na'iki ipai ïdyaun Tominkaru kawinipinaatan nii, wuru kawana'ati'i kaudin-kizai ïsha'apataniaz kida. ⁹ Waunao kaudinainao Tominkaru ati, wakaudin-nan baokopa; na'iki unao Tominkaru zakapun kawanu'o, na'iki unao Tominkaru Dapu kapam.

¹⁰ Tominkaru taan ida'an õka'iita-kinnaa nii õsha'ap-atan ukaudin-kizi, õgaru wuru'u kiwiini'oraz õsakadan õkakuwaapan unao ati Jesus Christ dau'u, na'apa pidan kawan sakada'oraz patoman kabaun pasakitan ida'an utoronnaa kida kiwiin, na'iki'i naa ba'orainao kaudinan naa wuru'u kabaun dau'u. Aizii ipai pidan kaudina'o-raz na'a marii utoman kaimanaiman wuru'u kabaunuz. ¹¹ Usha'apanum kau'an, aonaa turuu pidan sakitan ba'o-ran tooro, pana'a'o wuru aia'a sakita-kariwaiz naa kiwiin. Wuru'u kabaun toronnaa sakita-kariwaiz, uruu Jesus Christ. ¹² Aizii pabi'i kida pidannao, ïkaiwaan nii gold, silver, oo kawinipina'o kuba kida patoma-kinnaa nii wuru'u kabaunuz; baokoinao, ïkaiwaan nii atamun, pinidi, oo zi'inaba. ¹³ Na'iki kaudin-kizai, ipai pidan sha'apataniaz kaimanaimana'o nii utukapa-kaao Christ kootoopan kmoon dono'o naa. Tikazi'o nii wuru'u

aida-kida'o ni'oraz sha'apa'oram aimakaan wakaiwaanii wakaudin-kizi ida'a. Ukau'an tikazi kawaodan donoz, uru'o nii pa'an aida-kida na'apam uma'ozakan na'iki ukaimanan. ¹⁴ Aizii kaudin-kizai pidan sha'apataniaz tuudan an tikazi, ukawinipinaata-ka'o nii wuru'u pidanaz. ¹⁵ Mazan ukaudin-kizi ka'awan an kaiman-daun, aona'o nii ukawinipinaata-ka'o wuru'u pidanaz; mazan upu'a'o nii ukazannaata-ka'o, na'apa pidan kawan kidoopa'oraz tikazi maodapa'o bii an.

¹⁶ Mishi unao, uaitapanii Tominkaru Dapu wuru'u unaouz, na'iki kaina'a Tominkaru Doronaa mashaa-pan u'ida'a. ¹⁷ Ukau'an na'ia'oram pidan pataka'utan an Tominkaru Dapu, Tominkaru pataka'utan nii uruu tuukia'o ida'an, usha'apanum kau'an Tominkaru Dapu kaimana'o, saabaa-kariwai Tominkaru ati, na'iki unao ukau'an wuru'u Tominkaru Dapuz.

¹⁸ Aonaa umariidautina'ana'a. Na'ia'oram pidan unao bii'i zauda-kidan an aitapaaba'o pidan wuru'u paugaruz, imi'i baara ana'o aitapaaba-karu kaduz kawana'ati, marii mishi'oraiman utaapinan maaitapin-ka'o nii, uruu mishi kizi pa'an uaitapaaban Tominkaru di'iki'oraz aitapaaba-karu kawana'ati. ¹⁹ Usha'apanum kau'an wuru'u aitapaaba-karu di'oraz amazada di'iki'oraz, madiwautapa-ka'o karikaonan Tominkaru awun za'a. Tominkaru paradan saadinpa'oraz kian kawan, "Pidannao taapinan aitapaaba'o nii manawun, mazan Tominkaru kaiwaan ïaitapaabanuz pakaakinapa-kida-kinaa nii ïdyaun."† ²⁰ Na'iki kaina'a ba'oran Tominkaru paradan saadinpa'oraz kian, "Naobanai ati, pidan aitapaaba'oraz di'itinpan kida madiwautapa-ka'o karikaonan."‡ ²¹ Ukau'an aonaa kizi na'ia'oram pidan atadinpan pidan dau'an pada'anpaniaz. Ipai di'oraz aimakaan

† 3:19 Job 5:13 ‡ 3:20 Psalm 94:11

Tominkaru taanii unao ati kaminka'uta'o nii unao: ²² õgaru, Apollos, na'iki Peter; di'oraz amazada; kakupakaru na'iki mawaka-karu; kai na'iki diina'iti'o, ipai wuru kida'a unao idiwau pa'idiwaru, ²³ na'iki unao Christ idiwau, na'iki Christ Tominkaru idiwau.

4

Waunao apostlenao kaudina'o Christ ati

¹ Udi'itapa Apollos na'iki õgaru, waunao Christ poitorunao karikaonan. Tominkaru taanii wakaudin-kizi nii, wakowaada kizi pidannao ati na'apam Tominkaru di'itapanuz pasha'apatan aimakan, wuru'u aona'oraz uaitapa-kidauzon pidannao ati kotua'a naa. ² Aizii pidan taa-kariwaiz ukaudin-kizi nii, marii usha'apatanuzu mishiiman, panaobanaa aipan kawana'ati. ³ Aizii õgaru ati, aonaa usha'apan pabi'i kida unao oo ba'orainao di'itapan an na'iki kadakotin-kidan wuru'u õkaudinanz Tominkaru ati. Upu'u õgaru, aonaa na'apam õkian õkaudin-kizi dau'an. ⁴ Õgaru, õaitapan kawana'ati, kaiman õsha'apatan wuru'u taa-kariwaiz õkaudin-kizi nii, mazan aonaa õkian mani kaiwuru'u õsha'apata wuru'u õkaudin-kizi kaiman manawun. Mazan Naobanai'o nii pa'an wuru'u kowaada'oraz kaiman õsha'apatan õkaudin-kizi oo aonaa. ⁵ Ukau'an, mana'a udi'itapa'ana'a na'iki ukadakotin-kida'ana'a na'apam pidan sha'apatan pakaudin-kizi, wuru'u kamoo aita-kariwaiz kaawan ua'ii. Mishi'oraiman uzadapa Naobanai Jesus kaawan. Aizii ukaawan dono'o naa, ukanadapan nii aimakan kida dizinpa'oraz maruta'o-karu ii. Na'iki uaitapa-kidan nii kaimanaiman kandii ni'o pidannao sha'apatan aimakan kida. Na'iki uruu dono Tominkaru naubaan nii ipai pidan wuru kawana'ati'i ikaudinanz pa'ati.

⁶ Ōmin-mishidannao, ōkaiwaa Apollos na'iki ōgaru, ōtukapa-kida-kināa nii na'iki ōtominapa-kida-kināa nii unao, na'apa'oram ati'o manawun tawuru'u kii-karuz, “Usha'apata aimaakan soo kakinaorii kida kawana'ati.” Uruu aona'o nii uatadapan bauda'apa'o pidan na'iki ukashadan ba'oran. ⁷ Kanom tomanii pugaru umanawunu'o nii baokoinao ai? Kanom kaina'a pu'ida'a aona'o Tominkaru taanii mani pu'ati? Ipai aimaakan kida pu'ida'a'oraz Tominkaru di'ikin an, kandii nii pu'atadinpan, utaa-kaō pu'u pu'ati mawinipinaa-daun?

⁸ Unao, kaina'a'a naa mooko uzauda-kidan u'ida'a ipai aimaakan uaiapanii? Unao, kaina'a'a naa mooko uzauda-kidan u'ida'a ipai aimaakan Kaimana'o Doronaa taaniaz uka'iita-kināa nii usha'apatan kaudin-kizai Tominkaru ati? Unao, naobanainao'u naa mooko uzauda-kidan aonaan pu'u zii waunao naobanai-tinan? Kaiman manawun mani ō'ati umishiin an unao naobanainao'u naa, uruu turuu kizi waunao kapam naobanai-tinpan baokopa unao tuma. ⁹ Mazan ōtukapanuz, Tominkaru toman waunao apostlenao awutapa manawun ipai pidannao ai. Waunao na'apa'o pidannao kawan na'aka-kariwaiz zowii-karu nii iriba'o pidannao kanaapu'u, ipai pidannao na'iki angelnao awunuutapan pu'u. ¹⁰ Waunao, watukapa-kaō maaitapin-kainao nii, usha'apanum kau'an waunao Christ poitorunao. Mazan unao, utaapinan aitapaaba'o nii pa'an, uzaamatipan idi Christ ida'ati. Waunao, aonaa wataapa-kaō umanawunnao nii, mazan unao, utaapinan umanawunnao nii pa'an. Unao naubaapa-kaō, mazan waunao aonaa wanaubaapa-kaō. ¹¹ Pakawan kai waunao wamazai na'iki maradako; aonaa wakakamichanun; wau-nao, waba'izii-kaō; aonaa wadapu nii wamashaapa-kizi nii. ¹² Waunao, dadara wakaudinān wamashaapa-kināa nii. Aizii pidannao paradan dono wa'ati kaziwa-kida'o

parada-karu ida'an, watoriinpan nii, kaiman kizi pa'an aimakaan sha'apan i'ati. Pidannao pataka'utan dono waunao, wataapada i'sha'apatan waunao, aonaa watiwaan wakaunan. ¹³ Pidannao kadakotin-kidan dono waunao dikauda'o ida'an, waunao kaimana'o nii pa'an waparadan i'dau'an. Pakawan kai, pidannao taapan waunao na'apa aimakaan kawan aona'oraz naa uaipa-kaos.

¹⁴ Osaadan di'oraz unao ati, aonaa o'ba'azootin-kida'azon idi'o mani unao, mazan o'tominapa-kida-kinaa ni'o na'iki o'kakinaota-kinaa ni'o unao pa'an, usha'apanum kau'an unao, o'dainao kawanu'o o'marainpan. ¹⁵ Utiichaannao kaina'an pu'u mani iriba padamata, tominapa-kida'o unao mashaapa-karu dau'u Christ ati, mazan kaina'a bauda'apa pidan unao daru kawanu'o. O'garu wuru'u unao daru, usha'apanum kau'an o'garu kiwiitapa'oraz o'kowaadan u'ati Kaimana'o Kuwai, na'iki uruu idi'o umishidanuz Christ Jesus. ¹⁶ Ukau'an o'pishaan unao umashaapa kizi pa'i na'iki udi'itinapa kizi na'apa o'garu kawan. ¹⁷ Uruu idi'o o'dyuudan Timothy unao di'iti, uruu o'dani kawanu'o o'taapan na'iki o'marainapanii. Uruu mishi'o usha'apatan kaudin-kizai Naobanai ati'o. Uru'o nii nyukunuu-kida unao ati na'apam o'da'anan Christ Jesus, na'apa o'tominapa-kidan na'iki o'kakinaopan kawan mishidainao ipai choochi o'morowauta-kizi kawana'ati.

¹⁸ Pabi'i kida unao umanawun nii uabatinpan, uzauda-kidan aona'o nii o'wa'atin o'morowauta'anan u'ida'ati koshan. ¹⁹ Mazan Naobanai aipan an una'apan, o'wa'atin nii u'ida'ati kadiman. Uruu dono'o nii o'aitapan wuru'u atadinpainao pidannao umanawun-tinpan pakadakotinan ida'ana'o karikaonan, oo mishi'o wuru'u kaina'a ma'ozaka-karu i'ida'a, Tominkaru di'iki'oraz. ²⁰ Usha'apanum kau'an Tominkaru kazowautapan dono pidannao, upana'ada i'kaduz pama'ozakan ida'an.

Pidannao kian an kaina'a i'ida'a Tominkaru ma'ozakan mazan ikaduz aonaa ukaimanan, aonaa Tominkaru kazowautapanii mani wuru'u inaouz. ²¹ Aizii òwa'atin dono, sha'apa'oram kaduz ida'an uaipan òwa'atin u'ida'ati? Uaiapa òwa'atin ba'izi tuma, oo uaiapa sha'a òwa'atin kamarainpanu'o na'iki kaimana'o nyukunui ida'an?

5

Pidan kaminshu'uinpa'o daua'o

¹ Ukowaada-kaò ò'ati kaina'a kaminshu'uinapa-karu unao bii'i, wuru'u na'apa'oraz aimaakan sha'apaapa-kaò oia'o manawun wuru'u. Upu'u zii pidannao aona'oraz ïaitapan Tominkaru, aonaa ikashaapan uruu kaduz aimaakan sha'apaapa-kaò pabii an. Ukowaada-kaò ò'ati kaina'a daonaiora unao bii a'o, udaiaroitapan padaroaba. ² Mazan upu'u unao, utaapinan umanawunu'o nii! Ukasha'ora'oraz mani mishi'oraiman, na'iki wuru'u daonaiora sha'apata'oraz aimaakan na'apa'o, aona'ora'a naa turuu unao taapadan ubaokopatinan unao tuma uchoochiipan dono. ³ Ògaru, ò'aonaan pu'u padamata unao ai, mazan kaina'a ògaru unao tuma òdi'itinpan ii. Na'iki òaitapa'aka'a naa na'apam nii òpataka'utan wuru'u pidanaz sha'apata'oraz oia'o manawun, na'ia'o kawanu'o manawun ògaru unao tuma. ⁴ Aizii ubaokopatinan dono'o naa wanaobanaa Jesus uu ida'an, na'iki ògaru, òbaokopatinan kapam unao tuma òdi'itinpan ii, waNaobanaa Jesus ma'ozakan ida'an, ⁵ marii pa'i utaan wuru'u pidanaz Satan ati, unanaa oia'oraz pataka'utakizinao kizi. Mazan udoronaa kazannaata-kaò nii wuru dono'o Naobanai Jesus kaawanuz powaa ati.

⁶ Ukau'an unao atadinapanuz, aonaa kaimana'o mani wuru'u. Uaitapanii tawuru'u kii-karuz kaikapa'a: “Masakauda'u sodi'o yeast, upoodada ipai wuru'u

poroom-bi'li.”* ⁷ Ukau'an marii uzikadan wuru'u kaminshu'uinpa'oraz pidan unao bii iki. Na'apa Israelitenao zikadauzon kawan ipai yeast padapu iki kida, itaapan ua'ii Passover Kamoon. Uruu unao pa'ina'o poroom-bi'li ukawanu'o nii, aona'oraz ukawiki'ita-kaoyeast idi. Mishi õaitapa unao, Tominkaru so'otani'li naa u'oian, na'iki utomanii unao kaiman. Christ zowii-kaowa'ati wakazannaata-kinao ni'o wa'oian kida ai, na'apa kaznizo dani kawan Israelitenao zowiauzoniaz Passover Kamoon dono. ⁸ Una'apan kau'an, wamarina'ata'a naa kiwiitapa'o wamashaapauzon kaduz, wuru'u oia'oraz na'iki dikauda'oraz. Mishi'oraiman, waizo'ati'li naa Tominkaru wanyukunuu iki, aonaa wadakotinpan ida'an mani karikaonan, na'apa kizi'li naa pa'an waunao bread kawan, aona'oraz ukawiki'ita-kaoyeast idi, Israelitenao nikauzonii kawan Passover Kamoon dono.

⁹ Osaadanii sha'atii kiwiitapa'oraz õkaaritan ida'a, õkiinii unao ati aonaa kizi ubaokopatinpan na'iki uminauda'uitapan pidannao kaminshu'u-shoronao tuma. ¹⁰ Aizii õsaadan dono'oraz na'apa, aonaa pidannao mamishida-kainao dau'ana'o mani tawuru'u õna'apanuz, na'iki pidannao oiainpainaouz pakaminshu'uinpan ida'an, oo na'azootinauzonaouz, oo koidimikinaouz, oo tominkarunitapainaouz toma-kariwai tominkarunao. Mazan aonaa na'itim umashaapan pana'itinapa i'ai, umashaapan pu'u da'a'a imi'li baara'a. ¹¹ Mazan õsaadanii unao ati, aonaa kizi ubaokopatinpan na'iki uminauda'uitapan pidan dakotina'oraz pumin-mishidan nii, mazan upu'a'oraz zii ukaminshu'uinpan, oo na'azootinauzo, oo tominkaruniitapa'o toma-kariwai tominkarunao, oo parada'o dikauda kida'o aimaakan ba'orainao dau'an, oo po'idipauzo, oo koidimiki. Aonaa shaa pa'i uaroopa'ana'a na'apa'o pidan tuma.

* 5:6 Galatians 5:9

12-13 Õgaru aonaa òkaudin-kizi mani wuru'u òdi'li-tapa kizi na'apam òsha'apatan na'iki òkakinaotan pidannao mamishida-kainao. Tominkaru'o nii pataka'uta ìnao ì'oian kida dikin ii. Mazan unao, ukaudin-kizi pa'an wuru'u ukakinaotanuz umin-mishidannao, sha'apaapainaoz oia'o. Na'apa Tominkaru paradan saadauzokariwaiz kian kawan, "Aonaa utaapada'ana'a wuru'u pidan sha'apata'oraz oia'o na'an unao bii'i."†

6

Mishidainao sakitapadan pakasharutaakan

¹ Aizii na'ia'oram an unao kasharutaakan pumin-mishidan tuma, mana'a pumako'ona'a pukaakapa'anan pumin-mishidan kootoopauzonao ati, aona'oraz ìmishidan Tominkaru. Mishi'oraiman, pupishaa pa'an mishidainao puchoochin ainaouz sakitapadan wuru'u ukasharutaakanuz. ² Mishi, unao uaitapanii diina'iti'i Tominkaru pidanannaou'o nii wuru'u kootowa'o ni'oraz pidannao mashaapa'oraz ipai na'ia'akan. Ukau'an, unao turuu kapam usakitapadan masha'apannaa kida'oraz kasharutaaka-karu kida unao bii ana'oraz. ³ Mishi, uaitapanii waunaou'o nii wuru'u kootowa'o ni'oraz angelnao diina'iti'i. Ukau'an, unao turuu kapam udi'itapan na'iki usakitapadan wuru'u kasharutaaka-karu kida kai'oraz mashaapa-karu ida'a. ⁴ Una'apan kau'an, na'apainim an pukasharutaakan pumin-mishidan tuma, mana'a pumako'ona'a kootoopauzonao di'iti, aona'oraz ìmishidan Tominkaru. Ìnao aona'o turuu ìsakitapadan ukasharutaakanuz. ⁵ Òkian u'ati kaikapa'a òba'azoo-kida'azon unao. Aonaa mooko zoobaba bauda'apa pidan nii unao bii'i aitapaaba'o, ka'iita'o padi'itapan na'iki

† 5:12-13 Deuteronomy 17:7

pasakitapadan mishidainao kasharutaakanuz? Mishi kaina'a'o wuru'u. ⁶ Mazan unao, umakon mamishidainao di'iti, na'iki ukaakapan umin-mishidan i'ati, na'iki uaipan isakitapadan ukasharutaakanuz.

⁷ Aizii wuru'u ukaakapaakanuz, na'iki una'akanuzu umin-mishidannao kootowapa-kizai iti, na'apa'o aida-kida unao aonaa umashaapan mishidainao kawan. Pumin-mishidan sha'apatan an aimaakan dikauda'o pu'ati, oo uzaamatan an pusha'apauzi, kaimana'o nii zii putuudan an punyukunuu pukaakapaan ai pa'an uruu kootoopauzo ati. ⁸ Mazan unao, aonaa ukashaapan una'apata-ka'o. Mishi'oraiman unaou'u naa sha'apata'oraz dikauda'o aimaakan, na'iki uzaamatan baokoinao sha'apauz i'ai, na'iki usha'apatan di'oraz aimaakan umin-mishidannao ati'o.

⁹ Mishi, uitapanii wuru'u pidannao sha'apatainaouz dikauda kida'o aimaakan, aona'o nii iwiizi nii Tominkaru naobanai-tinapa-kizi ii. Aonaa umariidautina'ana'a. Pidannao kaminshu'uinpainao, pidannao tominkaruniitapainao aimaakan karikaonan, pidannao kiaapainauz aonaa pamin-mazidan mani, daonaioranao kiaapaakauzонаouz pa'atiaaka, ¹⁰ pidannao koidimikinao, pidannao na'azootinauzonao, pidannao po'idipauzonao, pidannao parada'o dikauda kida'o aimaakan ba'orainao dau'an, pidannao kazatainao pairiban sha'apauz; wuru'u pidannao sha'apatainaouz na'apa kida'oraz aimaakan, inao aona'o nii iwiizi nii Tominkaru naobanai-tinapa-kizi ii. ¹¹ Kiwiitapa, na'apa'o da'i pabi'i unao mashaapauzon. Mazan unao chikaa-kariwai'i naa u'oian ai, Tominkaru buutani'i naa pa'idiwau nii. Na'iki udakotani'i naa unao kaimana'o pidannao nii Naobanai Jesus Christ ma'ozakan ida'an, na'iki waTominkarun Doronaa ida'an.

Ukonaukii-kida Tominkaru umashaapan ida'an u'ati

¹² Aizii pabi'i unao mishidainao kian, “Ōgaru, kashaapa-kaao ōsha'apatan kanom karikaonan ōaiapanii.” Mishi'o wuru'u, mazan aonaa ipai mani aimaakan ōsha'apatanii kaimana'o ō'ati wuru'u. Pabi'i unao kian, “Ōgaru, kashaapa-kaao ōsha'apatan kanom karikaonan ōaiapanii,” mazan ōgaru aona'o nii ōkashaapan na'ia'oram aimaakan kazowautapan ōgaru. ¹³ Mazan ba'oran kian nii, “Wanyukunui toma-kaao watoba ati'o na'iki watoba toma-kaao wanyukunui ati'o.” Mishi'o wuru'u, mazan diina'iti'i wa'aokazi'ian dono'o naa, aona'o ni'i naa powa'a wanyukunui nii, usha'apanum kau'an aona'o ni'i naa wananaa aipan wanyukunui. Mazan aonaa kaimana'o mani wuru'u wakaiwaan wananaa kaminshu'uinapa-karu dau'ati. Mishi'oraiman marii washa'apatan aimaakan kida wananaa ida'an, Naobanai Jesus aipan kawana'ati. Na'iki Naobanai Jesus wuru'u kazowautapa'oraz wananaa. ¹⁴ Pama'ozakan ida'an Tominkaru kadishita-kidan Naobanai Jesus mawaka-karu di'iki, na'iki ukadishita-kidan nii kapam waunao mawaka-karu di'iki pama'ozakan ida'an.

¹⁵ Mishi, unao uaitapanii unanaa zaamatanpa'o Christ nanaa di'iti. Ukau'an aonaa turuu ōzaamatan Christ nanaa na'iki ōbauda'apatanuz kaminshu'u-shoroaba nanaa di'iti. Aonaa turuu, aonaa masakauda'u! ¹⁶ Aonaa mooko uaitapan pidan kiaapa'oraz kaminshu'u-shoroaba, ubauda'apatinan otuma wuru'u? Usaadinpan kawan Tominkaru kaaritan ida'a, ukian, “Daonaiora kiaapan dono zun, wuru'u daonaiora na'iki zun bauda'apa'o kawanu'o ĩnanaa.” ¹⁷ Mazan pidan zaamatina'oraz Naobanai Jesus di'iti, uruu ubauda'apatinan utuma wuru'u panyukunuu ii.

¹⁸ Mana'a ukaminshu'uinpa'ana'a. Ipai ba'oran aimaakan oii kida'o pidan sha'apatanii, aonaa usha'apatan unanaa. Mazan pidan kiaapa'oraz aonaa

pamin-mazidan mani, usha'apatan aimakaan dikauda'o manawun pananaa ati wuru'u. ¹⁹ Mishi, unao uaitapanii unanaa Kaimana'o Doronaa mashaapa-kizi wuru'u. Uruu mashaapa'oraz unao ida'a na'iki uruu Tominkaru taaniaz unao ati. Ukau'an unao aonaa turuu usha'apainpan uaipan kawana'ati, mazan Tominkaru idiwau unao, ²⁰ usha'apanum kau'an Tominkaru toriini'i naa unao. Ukau'an, ipai aimakaan usha'apatanii unanaa kida ida'an aida-kida kizi na'apam ukonaukii-kidan Tominkaru.

7

Kakinaorii kaudaiaruinao na'iki kaudaiaroinao ati'o

¹ Aizii, òkowaadan nii na'apam òdi'itinpan tawuru kida dau'ana'a upishaanuz ògaru, usaadaniaz ukaaritan ida'a. Mishi kaimana'o wuru'u daonaiora mashaapan an maudaiaro-daun. ² Mazan ukaina'an idi iriba manawun kaminshu'uinapa-karu, marii daonaiora mazidan na'iki ukiaapan soo paudaiaro. Zuna na'apa kapam. Marii omazidan na'iki okiainpan soo paudaiaru tuma. ³ Na'iki daonaiora, aonaa kizi umaaiapakan paudaiaro oaipan an uruu, usha'apanum kau'an odaiaru uruu. Zuna na'apa kapam, aonaa kizi omaaiapakan paudaiaru uaipan an oroo, usha'apanum kau'an udaiaro oroo. ⁴ Na'iki aonaa paba'orani'o mani okazowautapan pananaa, mazan odaiaru wuru'u kazowautapa'o onanaa kapam. Na'apa kapam daonaiora, aonaa paba'orani'o mani ukazowautapan pananaa, mazan udaiaro wuru'u kazowautapa'o unanaa kapam. ⁵ Mana'a umaraina'ana'a unanaa udaiaru ai oo udaiaro ai. Soo mishi unyukunuu na'apa kidaakan an, uruu aonaa kizi ukiaapaakan na'apauda'um kamoo sodi karikaonan, uruu turuu kizi utaan amazada utoriinapatin-kinnaa nii. Mazan udauna'an, turua'a naa koshan ukiaapaakan. Aonaa kizi Satan tiwaa-kidapan unao,

usha'apanum kau'an unao mazidainao aonaa uka'iitan utuudan unyukunuu tomunu'iki manawun ukiaapaakan ai. ⁶ Mazan kaiwuru'u õna'apanuz, aonaa õtaan mani kakinaorii wuru'u aonaa kizi ukiaapaakan na'apauda'um kamoo karikaonan. ⁷ Tuukii zii mani ukaimanan õ'ati ipai unao mishidainao mashaapan an paba'oran, õgaru kawan. Mazan Tominkaru taa pabi'i mishidainao ati ïka'iita-kinaa nii pamashaapan mazida'o pidan nii, na'iki ba'orainao mishidainao ati utaa ïka'iita-kinaa nii pamashaapan paba'oran, aonaa ïmazidan.

⁸ Aizii, õparada'azon wunao ati'i, aona'oraz naa ïkaudaiarun oo ïkaudaiaron, na'iki zunnao ati mawakainaouznaa ïdaiarunao. Kaimana'o wuru'u umashaapanuz uba'oran, õgaru kawan. ⁹ Mazan aonaan an uka'iitan udadaradapan unyukunuu zun ai oo daonaiora ai, ukau'an kaiman pa'an amazidan koshan, una'azootapan ai zun oo daonaiora tuukii manawun.

¹⁰ Aizii, õparadan unao ati mishidainao mazidainaouznaa. (Wuru'u kakinaorii aonaa õgaru di'iki'o mani, mazan Naobanai Jesus di'iki'o pa'an wuru'u kakinaoriiiz.) Õparadan unao daiaroinao ati, mana'a pumuuda'ana'a pudaiaru. ¹¹ Mazan pumuudan an pudaiaru, ukau'an puba'orantina'a naa pumashaapa, oo puaipan an pumashaapan pidan mazida'o nii, pukiwa pudaiaru di'iti powa'a iti, pukaimanaaka utuma koshan. Na'iki õparadan unao daiaruinao ati kapam, mana'a pumuuda'ana'a pudaiaro.

¹² Aizii, õparadan unao baokoinao mishidainao ati, mazidainaouz pidan mamishida-ka'o tuma, (wuru'u kakinaorii õgaru di'iki'o, aonaa Naobanai Jesus di'iki'o mani). Na'ia'oram unao daonaioranao mazida'o zun tuma aona'oraz omishidan Jesus, na'iki pakawan oaipan pamashaapan pumin-mazidan nii, aonaa pumuuda'ana'a oroo.

¹³ Na'iki pugaru zun mishidapa'o Jesus, mazida'o daon-

aiora tuma aona'oraz umishidan Jesus, na'iki pakawan uaipan pamashaapan pumin-mazidan nii, aonaa pumuu-da'ana'a uruu. ¹⁴ Usha'apanum kau'an wuru'u daonaiora aona'oraz umishidan Jesus, kaiman Tominkaru saabaan uruu ubauda'apatinan ida'an paudaiaro di'iti, mishidapa'oraz Jesus. Na'iki zun aona'oraz omishidan Jesus, kaiman Tominkaru saabaan oroo obauda'apatinan ida'an paudaiaru di'iti, mishidapa'oraz Jesus. Aonaan an mani umishiin Tominkaru saabaan kaiman pudaiaro, oo pudaiaru aona'oraz zii umishidan, unao dainao aonaa mani Tominkaru saabaan kaiman pa'ati. Mazan umishiin idi, kaiman Tominkaru saabaan unao dainao kapam. ¹⁵ Mazan wuru'u pidan aona'oraz umishidapan oo omishidapan Jesus muuda'azon an pamin-mazidan mishidapa'oraz Jesus, marii umakon oo omakon. Na'apa'o sha'apan an, pidan mishidapa'oraz, aona'a naa powa'a uruu oo oroo mashaapan mazida'o pidan nii. Mazan Tominkaru zaamatan waunao mishidainaouz Jesus, wamashaapa-kizi konaukii na'iki kaiman ipai pidannao tuma. ¹⁶ Panaadon unao daiaroinao mishidapainaouz Jesus, unao ida'ana'o nii udaiarunao mishidan Jesus, na'apa unao kawan. Na'apa kapam unao daiaruinao, mishidapainaouz Jesus, panaadon unao ida'ana'o nii udaiaronao mishidan Jesus na'apa unao kawan.

Umashaapa uwa'atin dono'o kawan Tominkaru ida'ati

¹⁷ Di'oraz kakinaorii õtaanii ba'oran mishidainao ati ba'oran wiizai iainao kidaz. Marii ipai unao mashaapan pakawan wuru'u mashaapa-karu kaduz ida'a Naobanai Tominkaru muuda-kiziz pugaru, uzaamatan ua'ia'oraz pugaru mishidapa'o nii Jesus. ¹⁸ Kaikapa'o ati'o kaiwuru'u õkianuz: Aizii pidan choota-kariwaiz* Jewnao

* **7:18** choota-kariwaiz: Putukapa 'chootin-karu' daua'o, kaarita tokon ii, Parada-karu Masha'apannaada-kinao di'ii.

kakinaorinaa kawana'ati, Tominkaru zaamatan ua'ii uruu, aonaa kizi utiwaan papana'adan pachoota-kaoaz. Na'apa kapam, Tominkaru zaamatan dono pidan aona'oraz uchoota-kao Jewnao kakinaorinaa kawana'ati, aonaa kizi'i naa uaipan pachoota-kao. ¹⁹ Usha'apanum kau'an aonaa umanawunu'o aimaakan mani wuru'u pidan choota-kaoaz oo aonaa uchoota-kao. Mazan kanom pa'an umanawunu'o nii, washa'apatan pa'an aimaakan kida Tominkaru aipaniaz washa'apatan. ²⁰ Ukau'an ipai unao, pakawan una'a, umashaapauzonuz kaduz ida'a, Tominkaru zaamatan ua'ia'oraz unao mishidapainao nii Jesus.

²¹ Aizii pugaru torii-kariwai poitorui† nii Tominkaru zaamatan ua'ii pugaru, mana'a putaapada'ana'a pupoitoruitapa-kaoaz kasharutapan punyukunuu. Mazan na'apainim an pidan toria'oraz pugaru kian pu'ati, “aizii turua'a naa pumakon,” pumako'o naa, uruu aonaa kizi pupoitoruitapa-kao. ²² Pugaru poitoruitapa-kariwaiz Tominkaru zaamatan ua'ii pugaru, na'apa'o pugaru pidan kawan muuda-kariwaiz naa upoitoruitapa-kao ai, usha'apanum kau'an Naobanai Jesus muudin-kidani'i naa pugaru oia'o poitoruitapan ai. Aizii pugaru na'apa kapam, aona'oraz pidan torian papoitoru nii Tominkaru zaamatan ua'ii pugaru, mazan aizii Christ poitoru'u naa pa'an pugaru. ²³ Unao Tominkaru toriini'i naa. Ukau'an mana'a naa upoitoruitapa-kidina'ana'a pidannao ati. ²⁴ Õmin-mishidannao, pakawan umashaapa na'apa Tominkaru zaamatan di'iki'o kawan unao, mishidapainao nii Jesus.

Pidannao aona'oraz zii ikaudaiaron oo ikaudaiaron

† 7:21 torii-kariwai poitorui: Putukapa kaarita tokon ii Parada-karu Masha'apannaada-kinao di'ii.

²⁵ Aizii, õparadan nii wuru dau'ana'a upishaanuzu pidannao dau'an aona'oraz zii ìkaudaiaron oo ìkaudaiaron. Aonaa Naobanai Jesus taan kakinaorii uruu dau'an. Mazan Naobanai Jesus, dobata ukaminka'utan õgaru, ukau'an õmishida unao turuu umishidan õparadan. Uruu idi kaikapa'a õdi'itinpan kaimana'o aimaakan dau'an unao sha'apatan ni'o. ²⁶ Amazada dadaradinan idi'i naa kai, õ'itiiman powa'a zii ukaimanan pa'an mishidainao, aona'oraz zii ìkaudaiaron oo ìkaudaiaron mashaapan paba'oran. ²⁷ Mazan aizii pugaru kaina'a'ora'a naa pudaiaro, aonaa pudorota'ana'a na'apam kizi pumuudan oroo. Aizii aonaan an zii pudaiaro nii, aonaa pudorota'ana'a pudaiaro nii. ²⁸ Mazan aizii putoman an punyukunuu na'iki pumazidan naa, aonaa oia'o mani wuru'u pusha'apataniaz. Na'iki zun aona'oraz zii okaudaiaron, otoman pan'yukunuu na'iki omazidan naa, aonaa oia'o mani wuru'u osha'apataniaz. Mazan wuru'u pidannao kaudaiaruinao oo kaudaiaroinao, ìbaiaapan nii dadara'o mashaapa-karu na'iki kasha'ora kida'a aimaakan kai'oraz mashaapa-karu ida'a, na'iki aonaa õaipan ubaiaapan na'apa kida'oraz aimaakan.

²⁹ Õmin-mishidannao, õaipan uaitapan wuru dau'ana'a. Wuru'u wamashaapanuz kai di'oraz amazada ida'a, aona'o ni'i naa utomunu'ikin, uruu uikodan naa patokon. Uruu idi'o õkian daonaioranao ati kaudaiaroinaouz: Aonaa utaapada'ana'a ukaudaiaronuz awautapan udi'itinpan usha'apata'azon ai kaudin-kizai Naobanai Jesus ati. ³⁰ Na'iki na'apa kapam unao mishidainao zaadinainaouz, aonaa udi'itinpa'ana'a tuukia'a naa manawun ukasha'orran dau'u. Na'iki unao mishidainao konaukii-tinainaouz, aonaa udi'itinpa'ana'a soo ukonaukiitinan dau'u karikaonan. Na'apa kapam unao mishidainao toriainaouz aimaakan kida, aonaa udi'itinpa'ana'a tuukia'a naa man-

awun usha'apauz kida dau'u. ³¹ Na'iki unao mishidainao sha'apaapainouz aimaakan kida pamashaapa-kinnaa nii wuru amazada ida'a'a, aonaa udi'itinpa'ana'a tuukia'a naa manawun usha'apaapaniaz kida dau'u. Usha'apanum kau'an wuru'u mashaapa-karu kaduz di'oraz amazada ida'a kai, na'iki ipai aimaakan kida pidan sha'apaapaniaz pamashaapa-kinnaa nii da'a'a, kadimana'o ni'i naa uikodan patokon.

³² Aonaa òaipan udi'itinpan tuukia'a naa manawun na'apam kizi umashaapan. Daonaiora aona'oraz zii uda-iaro nii, unyukunuu pasha'apatan dau'an kaudin-kizai Naobanai Jesus ati, uaipan pasha'apatinan Tominkaru aipan kawana'ati. ³³ Mazan daonaiora mazida'oraz, unyukunuu pasha'apatan dau'an aimaakan kida ìmashaapa-kinnaa nii di'oraz amazada ida'a, usha'apanum kau'an uaipan idi pataapan paudaiaro kaiman. ³⁴ Uruu idi dya'utam udi'itinpan, uaipan pasha'apatinan Naobanai aipan kawana'ati, mazan ukonaukii-kida'azon paudaiaro kapam. Na'apa kapam, zun mawaka'oraz naa odaiaru oo zun aona'oraz zii odaiaru nii, onyukunuu tuukii osha'apatan dau'an kaudin-kizai Tominkaru ati. Oaipan ipai aimaakan pasha'apatanii pananaa ida'an na'iki padi'itinpan ida'an Tominkaru ati pa'idiwara. Mazan zun mazida'oraz, odi'itinpan pasha'apatan dau'an aimaakan kida ìmashaapa-kinnaa nii, usha'apanum kau'an oaipan idi pasha'apatan aimaakan kida paudaiaru nyukunuu kawana'ati. ³⁵ Òkianuz unao ati kaikapa'a, òkaminka'uta-kinnaa ni'o unao, udi'itapa kizi kanom kaimana'o aimaakan usha'apatan nii. Aonaa òtiwaan mani òtaan kakinaorii u'ati wuru'u. Mishi'oraiman òkaminka'uta'azon unao umashaapa-kizi kaiman, Naobanai pidanannao mashaapan aiapa-ka'o kawana'ati. Uruu turuu kizi usha'apatan kaudin-kizai soo Naobanai Jesus ati karikaonan,

na'iki aonaa kizi udi'itinpan usha'apatan dau'u ba'oran aimakaan.

³⁶ Mazan aizii dii mani pugaru kaina'a zun pudaiaro ni'o, maskonnao-tinpa'ora'a naa, na'iki tuukii puaipan oroo, pudi'itinpan soo pumazidan dau'u otuma. Ukau'an turuu pamazidan, na'iki aonaa oia'o mani wuru'u.

³⁷ Mazan aizii putoman punyukunuu aona'o nii pukaudaiaron, na'iki aonaa pidan dyuudan ida'ana'o mani wuru'u pusha'apatanuz aimakaan, na'iki puka'iita pudadaradan punyukunuu puaipan ai zun, kaimana'o aimakaan wuru'u pusha'apataniaz. ³⁸ Ukau'an wuru'u pidan mazida'oraz paudaiaro ni'o tuma, kaimana'o aimakaan wuru'u usha'apataniaz, na'iki pidan aona'oraz ukaudaiaron, aimakaan powa'a'o zii ukaimanan wuru'u usha'apataniaz.

Zunnao mishidainao, mawakainauznaa idaiarunao

³⁹ Aizii zun bauda'apatina'o paudaiaru di'iti ukakupan pu'u. Mazan odaiaru mawakan an, turuu omazidan na'i-a'oram pidan tuma oaiapanii. Mazan marii omazidan pidan mishida'o tuma. ⁴⁰ Mazan õgaru õdi'itinpan, powa'a'o nii zii pa'an ukaimanan omashaapan an paba'oran, aonaa okaudaiarun koshan. Mazan õ'itiiman kaiman pa'an unao abatan na'apam õkian, usha'apanum kau'an Tominkaru Doronaa kazowautapanii õgaru, unao kawan.

8

Uzai dunaa taa-kaoma-kariwai tominkarunao ati

¹ Aizii õdako'atin nii upishaanuz, waunao mishidainao nikan daua'oraz dunai, wuru'u taa-kariwaiz toma-kariwai tominkarunao ati. Waaitapa ipai waunao ida'a kaina'a aitapa-karu. Aitapa-karu toman waunao atadinapa, mazan wakamarainapanun ida'an wama'ozakadan nii wamin-mishidannao pa'an. ² Pidana zauda-kida'oraz paaitapa aimakaan dobata manawun, aona'o zii uaitapan

aimaakan wuru'u. ³ Mazan mishi, Tominkaru aitapa pa'an pidan marainpa'oraz paugaru.

⁴ Ukau'an, kaikapa'a ōkianu'u dunai nika-kao dau'an, taa-kariwaiz toma-kariwai tominkarunao ati: waaitapa aimaakan toma-kariwaiz tominkarunao nii, aonaa mishi'o Tominkaru mani wuru'u, mazan waaitapa kaina'a bauda'apa Tominkaru pa'an. ⁵ Mishi, ukaina'an pu'u aimaakan kida dakota-kariwaiz tominkarunao nii aokazi ii, oo imi'i baara'a, (na'iki kaina'a iriba pidan dakotanii tominkarunao nii na'iki naobanainao nii), ⁶ waunao ati kaina'a bauda'apa Tominkaru karikaonan, waDaru. Uruu toma'oraz ipai aimaakan kida, na'iki wamashaapan uruu ati'o. Na'iki kaina'a bauda'apa Naobanai karikaonan, Jesus Christ. Ipai aimaakan kida toma-kao uruu ida'ana'o pa'idiwara, na'iki wamashaapan uruu ida'ana'o.

⁷ Mazan aonaa ipai mani pidannao aitapan, aonaa kaku-pa'o mani wuru'u toma-kariwaiz tominkarunao. Pabi'i pidannao naudina'ora'a naa i'ati pamishidan wuru'u toma-kariwaiz tominkarunao na'iki i'taapan i'dyaun kakupainao nii. Ukau'an i'nikan dono dunai, pakawan i'di'itinpan udau'u, taa-kariwai kawan toma-kariwai tominkaru ati. Uruu idi aonaa i'abatan kaiman panyukunuu ii, i'abatan i'sha'apata aimaakan oia'o. ⁸ Mazan wanikan dono wanyukunui, aona'o nii umaonapadan waunao Tominkaru ida'ati. Aizii aonaan dono wanikanuz, aonaa uawutapadan Tominkaru nyukunuu kaimanan wa'ati. Na'iki wanikan dono kapamaz, aonaa utoman waunao kaiman powa'a zii Tominkaru ati.

⁹ Mazan pabi'i kida unao, uaitapa aonaa sha'apa'o mani wuru'u dunai nika-kao taa-kariwaiz toma-kariwai tominkarunao ati. Mazan uaitapin pa'i, aonaa kizi uwaota-kidan umin-mishidan aona'oraz zii umishidan ma'ozaka, unikan ida'an wuru'u wanyukunui unao kawan. ¹⁰ Aizii dii mani pumin-mishidan aona'oraz zii

umishidan ma'ozaka, utukapan uaroopan tominkarunao dapunaa ii, uruu idi una'apatan panyukunuu, unikan naa dunai taa-kariwaiz tominkarunao ati, ukian pu'u panyukunuu ii “oia'o wuru'u õsha'apataniaz.” ¹¹ Ukau'an, pugaru aitapan ida'an aonaa kakupa'o mani wuru'u toma-kariwaiz tominkarunao, pupataka'uin-kidan pumin-mishidan aona'oraz zii umishidan ma'ozaka, uruu ati'oraz kapam Christ mawakan. ¹² Ukau'an pu'oian wuru'u, pusha'apata-kidan ida'an pumin-mishidan ati aimaakan uzauda-kidaniaz panyukunuu ii, aonaa kaimana'o mani. Na'iki na'apa'o ida'an, oia'o aimaakan wuru'u pusha'apataniaz Christ ati. ¹³ Ukau'an, õwaota-kidan an õmin-mishidan oia'o di'iti õnikan ida'an dunai, aona'o nii õnikauzon dunai powa'a.

9

Aimaakan kida turua'o apostle zaamatan na'iki sha'apatan

¹ Õgaru turuu õsha'apainpan õaipan kawana'ati. Apostle wuru'u õgaru, usha'apanum kau'an õtukapanii Jesus wanaobanaa, na'iki õkaudinan idi'o uruu ati wuru'u unao mishidanuz Naobanai Jesus. ² Baokoinao pidannao mataapakan pu'u õgaru apostle nii, mazan unao uaitapa apostle pa'an wuru'u õgaruz. Na'iki unao mishidapanuz Naobanai Jesus, uruu kainaabata'o kaimanaiman apostle wuru'u õgaruz, Naobanai Jesus ati.

³ Aizii pidannao dakoopan dono õgaru õkaudinan dau'an apostle nii, kaikapa'a õdako'atin idyaun: ⁴ Waunao turuu wana'an unao tuma udapu'u na'iki wanikan kapam uwanyukunuu baikopa utuma. ⁵ Waunao turuu wana'akan kapam waudaiaronao mishidainaouz, watuma wamakon dono ba'oran wiizai iti kida, na'apa ba'oran apostlenao kawan, na'iki Naobanai Jesus inawuzunao kawan, na'iki Peter kawan. ⁶ Oo Barnabas na'iki õgaru'o

nii sha'a karikaonan kaudin waikoda-kinaa nii wapu-
raatan, watorii-kinaa nii wawanyukunuu?

⁷ Aonaa na'ia'oram soldyaa kaudina'o pawiiizi ati kaw-
inipinaatan pawanyukunuu papuraatan idi. Na'iki aonaa
na'ia'oram pidan paowa'oraz grape baawu, madizookan
papaoriba grape aka. Na'iki aonaa na'ia'oram pidan
ka'uza'o kaznizonao oo tapi'iza idi matuzakan pa'uza
dunuu.

⁸ Wuru'u kuwai kida òkainaabata-kinaaz na'apa'oram
ati'o òkian pidannao aitapanii kida, mazan aonaa pidan
mani karikaonan wuru'u di'itinpa'oraz na'apa. Kakinaorii
na'apa ukian kapam. ⁹ Wuru'u Kakinaorii Tominkaru
taaniaz Moses ati kian, “Aonaa puwatudapa'ana'a tapi'iza
dako poroom aka udakazaapa-kida-kaò dono u'ati.”* Aizii
Tominkaru na'apanuz, aonaa tapi'iza dau'ana'o mani
karikaonan. ¹⁰ Mazan una'apanuz waunao dau'ana'o
na'iki usaada-kaò waunao dikin ia'o. Usha'apanum
kau'an pidan kawiiiziipa'oraz na'iki pidan karaodapa'oraz
paoribai aka, ïaitapa panyukunuu ii ïka'idiwainan nii
kapam wuru'u paoribai aka idi.

¹¹ Wakowaadanuz Kaimana'o Kuwai unao ati, uruu
wapaopan kawanu'o paoribai uuda wuru'u. Ukau'an
turuu wapishaan unao taan wawanyukunuu nii. ¹² Aizii
baokoinao turuu ïpishaan unao kaminka'utan ïdyaun,
ïkowaadapan idi Kaimana'o Kuwai, waunao aitaniiman,
turuu manawun wapishaan ukaminka'utan waunao.

Mishi waunao turua'o padamata wapishaan aimakaan
kida unao ai, wakowaadapan idi kaimana'o kuwai.
Mazan waunao, watuuda wabaiaapan ipai sha'apa'oram
aimakaan kida, upu'u aonaa wapishaan aimakaan kida
u'ai. Uruu aonaa kizi washa'apatan aimakaan awauta'o

* **9:9** Deuteronomy 25:4

nii pidan umishidan ai Kaimana'o Kuwai, Christ daua'o-raz. ¹³ Mishi unao, uaitapanii pidannao kaudinainaoz Tominkaru Dapu ii, ñikodan pawanyukunuu nii pakaudinan ida'an na'ii. Na'iki faadaanao kaudinainaoz altar, uzai kawaodapa-kizinao di'ii, ñikodan panikan nii dunai idi wuru di'iki'i, uzai pidannao na'akaniaz pataan nii Tominkaru ati na'ii. ¹⁴ Ukau'an na'apa'o kapam Naobanai Jesus kian pidan kowaadapa'oraz Kaimana'o Kuwai, marii kizi pidannao abatainaoz ukuwaa taan uwanyukunuu nii.

¹⁵ Mazan õgaru, turua'o padamata õpishaan õwanyukunuu nii õkowaadapan idi kaimana'o kuwai, upu'u aonaa na'apainim õpishaan utaan aimaakan õ'ati. Aizii õsaadanuz unao ati, aonaa õaipan idi'o mani usakadan naa utaan aimaakan kida õ'ati. Kaiman zii pa'an õ'ati õmawakan an, aonaa õkazata-kidan õ'atadinapanuz, õmazaamatakanuz õkakuwaapan winipinaa. ¹⁶ Upu'u zii õkowaadapan dono Kaimana'o Kuwai, aonaa turuu õatadinpan uruu ida'an, usha'apanum kau'an õgaru, Tominkaru dyuudanii kowaadapa'o nii Kaimana'o Kuwai. Na'iki aonaan an õkowaadan wuru'u Kaimana'o Kuwai, upataka'utan nii õgaru. ¹⁷ Õkakuwaapan an mani kaimana'o kuwai dau'u õaipan ati karikaonan, õpishaa mani pidannao kawinipinaatan õgaru. Mazan õkowaadapanuz kaimana'o kuwai aonaa õaipan ati'o mani, uruu idi'o pa'an õsha'apatan kaudin-kizai Tominkaru taaniaz õsha'apatan nii. ¹⁸ Ukau'an kanom õwinipinaa nii? Soo wuru'u õkowaadapanuz kaimana'o kuwai, na'iki aonaa õdakotan uwinipinaa. Una'apan idi'o aonaa õpishauzon aimaakan taa-kao õ'ati, õkowaadapan dono Kaimana'o Kuwai õturuuan pu'u õpishaan.

¹⁹ Aonaan pu'u pidan poitoru mani õgaru, mazan upu'u õtaapinan ipai pidan poitoru kawan. Uruu turuu kizi õka'iitan kawana'ati õna'apatan iriba pidannao

nyukunuu ĩmishida kizi Jesus Christ. ²⁰ Ōkaudinan dono Jewnao bii an, na'apa ōmashaapan Jew kawan, turuu kizi ōna'apatan ĩnyukunuu ĩmishida kizi Jesus Christ. Na'iki ōgaru pidannao tuman dono, da'anainaouznaa Jewnao kakinaorinaa, ōgaru na'apa kapam ĩnao kawan, ōizo'ati wuru'u kakinaorii ĩizo'atipaniaz, turuu kizi ōna'apatan ĩnyukunuu ĩmishida kizi Jesus Christ, aonaan pu'a'a naa padamata ōtaapan uruu kakinaorii. ²¹ Aizii ōgaru Gentilenao tuman dono, mataapa-kainaouz Jewnao kakinaorinaa, ōgaru na'apa kapam ōmashaapan Gentile kawan, turuu kizi ōna'apatan ĩnyukunuu ĩmishida kizi Jesus Christ. Mazan aonaa ōkian mani kaiwuru'u aonaa ōizo'atin Tominkaru kakinaori. Mishi'oraiman, ōgaru, ōizo'ati Christ kakinaori. ²² Ōgaru mishidainao tuman dono, aona'oraz ĩmishidapan ma'ozaka, na'apa kapam ōtaapinan ĩnao kawan, turuu kizi ōma'ozakadan ĩmishidapan powa'a zii Jesus Christ. Ōkowaadapan dono kaimana'o kuwai ipai sha'apa'oram kaduz pidannao ati, na'apa ōtiwaan ōtaapinan ipai ĩnao kawan. Uruu na'apa'o ida'an turuu kizi ōkaminka'utan pabi'i ĩdyaun ĩmishida kizi Christ. ²³ Ōsha'apatan ipai na'apa kida'oraz aimakaan, pidannao abata kizi Kaimana'o Kuwai. Uruu baokopa kizi mishidainao tuma ōka'iidiwainan kaiman kida'o aimakaan idi, Tominkaru kowaadaniaz pataan nii mishidainao ati.

²⁴ Unao, uaitapanii dimatin-karu dono ipai pidannao dimainao ni'oraz tiwaakan padimaban ida'an, mazan bauda'apa'o nii pidan ĩnao bii iki'o winian nii, na'iki uzaamatan taa'azoo-kariwaiz aimakaan uwinian idi pa'an. Ukau'an na'apa kizi kapam unao pidan dimaba'o kawan, uzaamata kizi Tominkaru taa'azooniaz aimakaan.

²⁵ Ipai pidannao dimainao ni'oraz ĩsha'apatinan soo patominapa-kida-kaos kawana'ati. Aizii wuru'u ĩsha'ap-

atanuz na'apa kida'oraz aimaakan, ñaipan idi aimaakan taa-ka'o pa'ati, aona'o ni'oraz una'an karikaonan. Mazan waunao mishidainao, washa'apatinan watominapa-kida-ka'o kawana'ati waaipan idi aimaakan taa-ka'o wa'ati karikaonanu'o ni'oraz una'an pa'an. ²⁶ Uruu idi'o ödiman sariapa ödima-kizi tokon iti. Na'iki õgaru, na'apa pidan kawan makinaotina'oraz tiniaaka-karu ida'an, aona'o-raz udobaa-kidan patinikan pamin-tiniaakan. ²⁷ Õgaru õtominapa-kida õnanaa sha'apata'o nii aimaakan sak-itapa'o, na'apa pidan tominapa-kidan kawan pananaa pasha'apatan ida'an dadara kida'o aimaakan dimatin-karu ua'ii. Mishi, õgaru õkowaadapani'i naa kaimana'o kuwai baokoinao ati. Aizii aonaan an õmashaapan wuru kawana'ati'i kaimana'o kuwai õkowaadapaniaz, aona'o nii Tominkaru taan õ'ati utaa'azooniaz.

10

Wakakinao-ka'o toma-kariwai tominkarunao ai

¹ Õmin-mishidannao, õaipan unyukunuuan aimaakan kida sha'apa'oraz da'i wadokozu-daunnao ati, da'an-painaouz Moses. Tominkaru na'akapan ñnao padyuudan ida'an isha'iz kazannaatapa'o nii ïdyaun. Ipai ñnao taraukan Red Sea pakidiba ida'an.* ² Ipai ñnao chikaawun-uinan Moses pidanannao nii, wuru ida'ana'a ïmakonuz isha'iz waranu an na'iki ïtaraukan ida'an paran. ³ Ipai ñnao, ñnika wanyukunui Tominkaru taaniaz ï'ati aokazi iki.† ⁴ Na'iki ipai ñnao, ïtuza kapam wunu Tominkaru taaniaz ï'ati kuba di'iki. ïtuzan wuru'u kuba di'iki Tominkaru aidaniaz ï'ati, ïchi'ikapa-kizi mapidantaka'o amazada di'ii'aka. Aizii wuru'u kubaz, uruu Christ wuru'u.‡ ⁵ Tominkaru sha'apatan pu'u ï'ati na'apa kida'o

* **10:1** Exodus 13:21-22; Exodus 14:22-29 † **10:3** Exodus 16:35 ‡ **10:4** Exodus 17:6; Numbers 20:11

aimaakan, upu'u zii ipai zaa wadokozi-daunnao, aonaa ïsha'apatinan Tominkaru nyukunuu kawana'ati. Uruu idi ïmawakan ipai mapidantaka'o amazada baara ii aka. §

⁶ Aizii ipai di'oraz aimaakan kida sha'apanuz, watominapa-kinaa ni'o wuru'u. Na'iki wakakinaorinaa ni'o, aonaa kizi wana'azootapan oia'o aimaakan kida na'apa ïnao kawan.* ⁷ Mana'a watominkaruniitapa'ana'a toma-kariwai tominkarunao, pabi'i kida'o wadokozi-daunnao kawan. Usaadinpan kawan ïdau'an Tominkaru kaaritan ida'a. Ukian, “Wuru'u pidannao aroopan naa na'iki ïtuzapan naa, na'iki udauna'an ïkonaupan naa madoronaa-daun.”† ⁸ Mana'a wakaminshu'uinpa'ana'a na'iki aonaa wakiainpa'ana'a ba'oran min-mazidan tuma, pabi'i kida ïnao sha'apatauzonii kawan. Uruu idi Tominkaru to'oran ï'ati na'iki 23,000 ïmawakan buda'apa'o kamoo ida'a.‡ ⁹ Mana'a watiwaa-kidapa'ana'a Naobanai Tominkaru,§ pabi'i kida'o wadokozi-daunnao tiwaa-kidapauzon kawan uruu. Uruu idi Naobanai Tominkaru to'oran ï'ati na'iki uzowian ïdyaun, udyuudan ida'an kowazaznao aroa'o nii ïdyaun.* ¹⁰ Na'iki aonaa ukashada'ana'a na'apam Tominkaru taapan unao, pabi'i kida ïnao na'apauzon kawan. Uruu idi Tominkaru dyuudan pa'angelin zowian ïdyaun.†

¹¹ Aizii ipai di'oraz aimaakan kida sha'apanuz ï'ati, uruu tukapa-kida'o nii kanom turuu sha'apan wa'ati, washa'apatan an aimaakan oii kida'o ïnao sha'apatan kawan. Na'iki usaada-kaos kakinaowa'o nii waunao, aonaa kizi washa'apatan na'apa kida'o aimaakan, usha'apanum kau'an wau-

§ 10:5 Numbers 14:29-30 * 10:6 Numbers 11:4 † 10:7 Exodus 32:6
 ‡ 10:8 Numbers 25:1-18 § 10:9 Ba'oran kaarita di'ii kida usaada-kaos
 Christ kii. * 10:9 Numbers 21:5-6 † 10:10 Numbers 16:41-49

nao wamashaapan maonapa'ora'a naa amazada katokontina'azon ida'ati.

¹² Ukau'an, na'ia'oram pidan itiiman ma'ozaka'o pamishidapan, marii uzaudinpan, usha'apanum kau'an aonaan an uzaudinpan, uwaotinan nii oia'o. ¹³ Aizii na'apainim an putiwaa-kidapa-ka'o aimaakan oia'o dau'ati, punyukunuitapa baokoinao pidannao na'apa'o kapam i'iwaa-kidapa-ka'o. Mazan Tominkaru mishi'o utaapan paparadan papidanannao ati. Aona'o nii utaapadan putiwaa-kidapa-ka'o tuukia'a naa manawun, pumaka'iitakan ai. Aizii wuru dono'o putiwaa-kidapa-ka'oaz, Tominkaru toman nii pugaru ma'ozaka, uruu turua'o nii putuudan putiwaa-kidapa-ka'oaz na'iki aona'o nii putaainan oia'o ati.

¹⁴ Ukau'an õmin-mishidannao, õmarainapaniinao, mana'a utominkaruniitapa'ana'a toma-kariwai tominkarunao. ¹⁵ Õparadan unao ati, õparadan kawan aitapinainao pidannao ati. Ukau'an udi'itapa kizi na'apa'oram kaiwuru'u õparadanuz u'ati. ¹⁶ Watuzan dono wine wuru'u watoriinapa-kidaniaz Tominkaru ati, wanyukunuitapan dono'oraz Jesus mawakan wa'ati, baokopa waunao mishidainao, wabauda'apatinan Christ tuma uizain ida'an. Na'iki wanikan dono bread wadushowaniaz, baokopa waka'iidiwainan Christ nanaa idi.‡ ¹⁷ Wanikan ida'an wuru'u bauda'apa'oraz bread di'iki, ipai waunao wairiban pu'u padamata, baokopa wabauda'apatinan wamin-mishidannao tuma na'iki Christ tuma.

¹⁸ Aushaa udi'itapa mooko tawuru'u Israelitenao. İbau-da'apatinan, ĩnikan ida'an dunai, uzai zowii-kariwai di'iki'o, taa-kariwaiz altar paawa'a Tominkaru ati.§ ¹⁹ Aonaa

‡ 10:16 Matthew 26:26-28; Mark 14:22-24; Luke 22:19-20 § 10:18
Leviticus 7:6

ōkian mani kaiwuru'u, wuru'u wanyukunui taa-kariwaiz toma-kariwai tominkaru ati powa'a'o zii pa'an umanawunun ba'oran wanyukunui ai. Na'iki aonaa ōkian mani kaiwuru'u, toma-kariwaiz tominkaru mishi'o ukakupan. ²⁰ Mazan ōkian, wuru'u pidannao tominkarunitapainouz toma-kariwai, īzowian pa'uzanao na'iki ītaanuzu oia'o doronainao ati'o karikaonan, aonaa Tominkaru ati'o mani. Na'iki aonaa ōaipan unao bauda'apatinan oia'o doronainao tuma.* ²¹ Aonaa turuu utuzan wine wuru'u koopo di'iki, unyukunuitapa-kinaaz Naobanai Jesus mawakan, uaida-kinaa nii ubauda'apatinpan Naobanai Jesus tuma, na'iki utuzan kapam wine ba'oran koopo di'iki, uaida-kinaa nii ubauda'apatinpan oia'o doronainao tuma. Na'iki aonaa turuu unikan bread, Naobanai Jesus mawakan nyukunuitapa-kinao ni'oraz, na'iki unikan kapam wuru'u wanyukunui oia'o doronainao ati'oraz utaa-kao. ²² Washa'apatan an na'apa'o aimaakan wakishauzidan nii Tominkaru, uruu uto'oran nii wa'ati. Waunao aonaa wama'ozakan u'ai.†

²³ Pabi'i unao kian, “Ōgaru kashaapa-kao ōsha'apatan kanom karikaonan ōaiapanii.” Mishi'o wuru'u, mazan aonaa ipai mani aimaakan washapapanii kaimanan wa'ati. Pabi'i unao kian, “Ōgaru kashaapa-kao ōsha'apatan kanom karikaonan ōaiapanii.” Mishi'o wuru'u, mazan aonaa ipai mani aimaakan washapapanii ma'ozakadan baokoinao mishidainao.‡ ²⁴ Ukau'an, aonaa kizi na'ia'oram pidan di'itapan na'iki sha'apatan aimaakan paaiapanii karikaonan. Mishi'oraiman, udi'itapa na'iki usha'apata aimaakan kaminka'uta'o nii ba'oran mishidainao.

²⁵ Turuu punikan sha'apa'oram karikaonan dunai putoriinii dunai selliapa-kizinao iki.

* 10:20 Deuteronomy 32:17 † 10:22 Deuteronomy 32:21 ‡ 10:23 1 Corinthians 6:12

Aonaa pupishaa'ana'a na'iki'oram wuru'u dunaiz.
²⁶ Usha'apanum kau'an, Tominkaru paradan saadinpa'oraz kian, “Imi'i baara na'iki ipai aimaakan kida na'a'oraz Tominkaru idiwau.”[§]

²⁷ Aizii dii mani pidan mamishida-ka'o na'akan pugaru, aroopa'ana'o nii, pumako pumako'ozon an. Na'iki punika kanom karikaonan umaokodanii pu'ati. Aonaa pupishaa'ana'a na'iki'oram uikodan wuru'u wanyukunuiz. ²⁸ Mazan na'ia'oram pidan kian an pu'ati, “Di'oraz wanyukunui taa-kariwai toma-kariwai tominkarunao ati.” Ukau'an aonaa punika'ana'azu, na'iki na'apa'o ida'an, aona'o nii pusha'apatan aimaakan pana'iti'o wuru'u pidan nyukunuu ai. ²⁹ Pugaru panaadon pukian punyukunuu ii, aonaa sha'apa'o mani wuru'u unika-ka'o, mazan wuru'u ba'oran pidanaz, panaadon ukian panyukunuu ii, aonaa kaimana'o mani wuru'u na'apa'o nika-ka'o.

Ukau'an pidan mishida'o pishaan nii, “Na'apam aizii, na'iki kandii nii mooko aonaa õtaapada-ka'o õsha'apatinan õnyukunuu kian kawana'ati, ba'oran pidan kian idi panyukunuu ii aonaa kaimana'o mani wuru'u?” ³⁰ “Kaiman pugaru,” õkian an Tominkaru ati õwanyukunuu dikin ii, kandii nii mooko ba'oran pidan kian õdau'an õsha'apatan oia'o õnikan idiz?

³¹ Ukau'an, puaroopan dono oo putuzan dono, oo kanom karikaonan pusha'apatan, pusha'apata kiziz pukonaukii-kida-kinaa nii Tominkaru umanawunun.

³² Aonaa pusha'apata'ana'a aimaakan waota-kida'o nii na'ia'oram pidan uizo'atipan ai Tominkaru. Panaadon wuru'u pidanaz, uruu Jew, oo uruu aonaa Jew mani, oo uruu mishidapa'o Tominkaru. ³³ Õgaru na'apa õtiwainan, õtiwaa õsha'apatan aimaakan pidannao

§ 10:26 Psalm 24:1

nyukunuu kaiman-kinaa nii, aonaa òkasharuta-kinaa nii mani ìnyukunuu. Ògaru, aonaa òdi'itapan òsha'apatan aimaakan ò'ati karikaonan. Mazan òdi'itapan òsha'apatan aimaakan òkaminka'uta-kinaa nii iriba baokoinao pidannao, uruu ida'an kizi òkaminka'utan ìnao ìmishida kizi Jesus na'iki ìkazannaatin kizi.

11

¹ Uda'an òkaduz na'apa òda'anan kawan Christ kaduz.

Zunnao shibatan daua'o pazowau

² Tuukii òkonaukii-kidan unao, usha'apanum kau'an karikaonan unyukunuitapan ògaru, na'iki usha'apatinan idi òdobata-kidaniaz kakinaorii kida kawana'ati. ³ Mazan òaipan uaitapan Christ kazowautapa'o daonaiora. Na'iki daonaiora kazowautapa'o paudaiaro, na'iki Tominkaru kazowautapa'o Christ. ⁴ Ukau'an daonaiora shibatapa'o pazowau patoriinpan dono Tominkaru ati, oo pakowaadapan dono Tominkaru paradan baokopatin-karu dono choochi ii, kakiba'azonna'o wuru'u usha'apataniaz Christ ati, wuru'u pazowaunaaz.

⁵ Na'iki zun, aona'oraz oshibatapan pazowau patoriinpan dono Tominkaru ati, oo pakowaadapan dono Tominkaru paradan baokopatin-karu dono choochi ii, kakiba'azonna'o wuru'u osha'apataniaz paudaiaru ati, wuru'u pazowaunaaz. Oroo na'apa'o zun kawan ziida-kariwaiz ozowauda. ⁶ Aonaan an zun shibatan pazowau, marii ozowauda dukuta-kao. Mazan ukakiba'azonnan idi zun ati wuru'u pazowaud dukuta-kao, oo pazowaud ziida-kao, ukau'an marii oshibatan pazowau.

⁷ Daonaiora aonaa kanom nii uaiapa-kao ushibatan pazowau, usha'apanum kau'an Tominkaru toman daonaiora paugaru kawan. Na'iki daonaiora ida'a Tominkaru

umanawunun tukapa-ka. Mazan zun, oroo ida'a daonaiora umanawunun tukapa-ka. ⁸ Usha'apanum kau'an daonaiora, aonaa utoma-ka. zun di'iki, mazan zun toma-ka. daonaiora di'iki. ⁹ Na'iki daonaiora, aonaa utoma-ka. zun ati, mazan zun toma-ka. daonaiora ati'o. ¹⁰ Ukau'an, marii zun shibatan pazowau, otukapa-kida-kinaa nii paudaiaru kazowautapan paugaru, usha'apanum kau'an kaina'a kapam angelnao awunuutapan.

¹¹ Mazan waunao mishidainao, wamashaapanuz bauda'apatinapa Naobanai Jesus ida'an, aonaa turuu zun sha'apainpan pa'ida'a karikaonan, na'iki daonaiora aonaa turuu usha'apainpan pa'ida'a karikaonan. ¹² Mishi zun toma-ka. kawan daonaiora di'iki, na'apa kapam daonaiora shakatan zun di'iki. Mazan ipai i'dyaun Tominkaru di'iki'o pa'an.

¹³ Unao, udi'itapa di'oraz aimakaan: Kaimana'o mani wuru'u zun toriinapanuz Tominkaru ati, aonaa oshibatapan pazowau baikopatin-karu dono choochi ii? ¹⁴ Kainaabatinapa'o na'apa'oram pidan kaduz toma-ka. ukau'an daonaiora kadizo-tinpan an, kakiba'azonna'o aimakaan wuru'u. ¹⁵ Mazan zun dizo dawua'oraz, uruu aimakaan konaunama'o wuru'u. Usha'apanum kau'an odizo dawua'oraz taa-ka. ozowau shibarinaa ni'o. ¹⁶ Mazan na'ia'oram pidan kashadaakapa'azo'o wuru dau'ana'a, aonaa na'apam okian powa'a, soo kaikapa'a: Aonaa waunao oo ba'oran mishidapainao Tominkaru taapan ba'oran kaduz kakinaorii wuru aia'a, ibaokopatinan dono pachoochin ii kida.

Naobanai Jesus mawakan nyukunuitapa-kinoo

(Matthew 26:26-29; Mark 14:22-25; Luke 22:14-20)

¹⁷ Aizii di'i okakinaota'azonuzu unao, aonaa okonaukii-kidan unao. Usha'apanum kau'an ubaokopatinan dono uchoochiapa-kizi ii, soo ukaziwan na'iki ukasha'oradan karikaonan umin-mishidannao

nyukunuu. Aonaa usha'apatan aimakaan kaimana'o.
¹⁸ Kiwiitapa òkia'azon, ukowaada-kao ò'ati kaina'a buutaaka-karu unao bii an uchoochiipan dono, na'iki òmishida zaa kaiwuru'u kuwaiz. ¹⁹ Mazan mishi, wuru'u buutaaka-karuz unao bii an, uruu ida'an turuu pidannao aitapa-kao mishi'oraz pa'an ìsha'apatan aimakaan sakitapa Tominkaru aipan kawana'ati.

²⁰ Aizii uaroopa'anan dono baokopa, unyuku-nuitapa'anan Naobanai Jesus mawakan, aonaa mishi'o mani utaapanuzu umanawunu'o nii. ²¹ Usha'apanum kau'an, aroapa-karu dono, pabi'i kida unao kiwiita'akan naa na'iki uaroopa'akan naa wanyukunui dau'u,* aonaa uzaudapan umin-mishidannao. Uruu idi ba'orainao zamazi ìdyaun, baokoinao po'idi ìdyaun. ²² Aonaa mooko udapu nii uaroapa-kizi nii na'iki utuza-kizi nii? Oo kaimana'o sha'a u'ati wuru'u utaapanuz madiwautapaka'o nii Tominkaru pidanannao, na'iki uba'azootin-kidan umin-mishidannao wuru'u pataka'utinainauuz? Na'apam uaipan òkian u'ati? Upu'u sha'a òkonaukii-kida unao? Ògaru aonaa òkonaukii-kidan unao, usha'apatan idi na'apa'o!

²³ Wuru'u kakinaorii òdobata-kidaniaz unao ati, uruu kakinaorii Naobanai Jesus taaniaz ò'ati. Tawuru aiwaka'ana'a Naobanai Jesus zaamata-kida-kao ua'ii patarubanao ati, uzaamatan bread, ²⁴ na'iki utoriinpan Tominkaru ati udau'an. Udauna'an udushoonuzu, na'iki ukian, "Aizii di'i ònanaa taa-kariwai unao dikin ii. Na'apa pa'i usha'apata unyukunuitapa-kinnaa nii òmawakauzon."
²⁵ Ìaroopan dauna'an, na'apa kapam Jesus zaamata'akan koopo kaina'a'oraz wine na'a, na'iki ukian, "Di'oraz wine

* **11:21** Uruu dono mishidainao aroopauzon baokopa wanyukunui dau'u ìna'akaniaz kida, ìnikan nii kapam poroom-ba'i na'iki ìtuzan nii wine ìnyuku-nuitapa-kinnaa nii Naobanai Jesus mawakan.

koopo ida'a'oraz, kainaabata'o mishi'o nii Tominkaru sha'apatan pa'ina'o pasha'apata'azooniaz pidannao ati† õizain ida'an. Na'iki na'apainim dono utuzanuzu, unyukunuitapa õmawakauzon.”²⁶ Aizii karikaonan unikan kawana'ati di'oraz bread, na'iki utuzan wine di'oraz koopo di'iki, ukowaadapan Naobanai Jesus mawakan daua'o wuru'u, atii ukaawan powaa ati.

²⁷ Ukau'an, na'ia'oram pidan nikan dono bread na'iki utuzan wine, aonaan pu'u udi'itapan panyukunuu ii aimaakan umanawunu'o wuru'u Naobanai Jesus mawakanuz, oia'o wuru'u usha'apataniaz, usha'apanum kau'an aonaa utapan umanawunu'o nii wuru'u Naobanai Jesus mawakanuz.²⁸ Ukau'an, marii uawunuutinan kaimanaiman unyukunuu ii kiwiitapa zii, udauna'an turuu unikan wuru'u bread, na'iki utuzan wine wuru'u koopo ida'a'oraz.²⁹ Aizii aonaan an udi'itapan unyukunuu ii kanom wuru'u Naobanai nanaa kainaabatapanii, ukau'an unikan dono wuru'u bread na'iki utuzan dono wine, Tominkaru pataka'utan nii unao.³⁰ Uruu idi'o iriba unao karinaan na'iki ukapatin, na'iki pabi'i kida umin-mishidannao mawakan.³¹ Mazan waawunuutinan an kaimanaiman wanyukunuu ii kiwiitapa zii, aonaa kandii nii Tominkaru pataka'utan waunao.³² Mazan Naobanai Tominkaru pataka'utan dono waunao, ukakinaotan waunao wuru'u, aonaa kizi wakaboota-kao pataka'utin-kizai iti pidannao tuma mamishida-kainaouz Tominkaru.

³³ Uruu idi õmin-mishidannao, ubaokopatinan dono, uaroopa'anan wuru'u wanyukunui dau'u, unyukunuitapa'anan Naobanai Jesus mawakan,

† 11:25 Tominkaru sha'apatan pa'ina'o pasha'apata'azooniaz pidannao ati: uruu dakota-kao Pa'ina'o Covenant. Putukapa kaarita token ii, Parada-karu Masha'apannaada-kinao di'ii, 'covenant' waranu'u.

uzaudapaaka zii uaroapa kizi baokopa umin-mishidannao tuma. ³⁴ Aizii na'ia'oram unao zamazin an, unika'aka uwanyukunuu udapu ii zii. Uruu aonaa kizi Tominkaru pataka'utan unao ubaokopatinan dono.

Aizii upishaaniaz ba'oran aimaakan kida dau'an, õsakitapadan niizu õkaawan dono.

12

Kaimana'o Doronaa taanii waka'iita-kinaa wakaudinan

¹ Aizii õmin-mishidannao, õparada'azon tawuru dau'ana'a Kaimana'o Doronaa taanii kidaz, waka'iita-kinaa nii washa'apatan kaudin-kizai Tominkaru ati. Õaipan uaitapan aimaakan mishi'o udau'an. ² Unao, uaitapanii na'apam da'i umashaapauzon aonaan pu'u zii umishidan Tominkaru. Unao pozawatapa-kida-kariwai da'i, utominkaruniitapan ida'an toma-kariwai tominkarunao, aona'oraz ikakupan. ³ Ukau'an, õaipan uaitapan aonaa na'ia'oram pidan Tominkaru Doronaa kazowautapanii ka'iitan padakooan Jesus, na'iki aonaa na'ia'oram pidan ka'iitan pakian “Jesus uruu Naobanai,” soo Kaimana'o Doronaa* kazowautapan ida'an uruu.

⁴ Kaina'a pabi'inaaka Kaimana'o Doronaa taanii pidan ka'iita-kinaa pasha'apatan kaudin-kizai, mazan uruu Kaimana'o Doronaa wuru'u taa'oraz ipai idyaun. ⁵ Kaina'a pabi'inaaka kida na'apam pidannao kaudinan, mazan bauda'apa'o Naobanai Tominkaru ati'o wuru'u kaudin-karuz. ⁶ Na'iki ipai waunao pabi'inaaka kida washa'apatan kaudin-kizai, mazan uruu bauda'apa'oraz Tominkaru kaudina'oraz wa'ida'an na'iki ukaminka'utan waunao ipai aimaakan washa'apatanii ida'a.

⁷ Aizii Kaimana'o Doronaa taanuzu ma'ozaka-kinai wa'ati, waka'iita-kinaa ni'o washa'apatan kaudin-kizai,

* **12:3** Kaimana'o Doronaa: uruu Tominkaru Doronaa kapam.

uruu turuu kizi wakaminka'utan wamin-mishidannao. ⁸ Bauda'apa pidan ati, Kaimana'o Doronaa taa uka'iita-kinaa nii pataan kaimana'o kakinaorii aitapaaba-karu ida'an. Ba'oran ati, utaa uaitapa-kinaa nii dadara'o kuwai Tominkaru di'iki'o. ⁹ Ba'oran ati, Kaimana'o Doronaa taa umanawunu'o mishida-karu. Na'iki ba'oran pidan ati, uruu Kaimana'o Doronaa koshan taa'o uka'iita-kinaa nii pakakudan karinainao pidannao. ¹⁰ Ba'oran ati, Kaimana'o Doronaa taa uka'iita-kinaa nii pasha'apatan umanawunu'o aimaakan kida. Na'iki ba'oran pidan ati, utaa uka'iita-kinaa nii pakowaadan kuwai Tominkaru di'iki'o. Na'iki ba'oran ati, utaa uaitapa-kinaa nii wuru'u kuwaiz Tominkaru Doronaa di'iki'o oo ba'oran doronai di'iki'o karikaonan. Upu'u ba'oran ati, Kaimana'o Doronaa taa uka'iita-kinaa nii paparadan pana'a'o parada-karu ida'an, aona'oraz kanom aitapan. Na'iki ba'oran ati, Kaimana'o Doronaa taa uka'iita-kinaa nii pakowaadan na'apa'oram wuru'u kii-karu pana'a'oraz parada-karu ida'an. ¹¹ Mazan uruu bauda'apa Kaimana'o Doronaa wuru'u sha'apata'oraz ipai di'oraz aimaakan kida; paaipan kawana'ati utaan pidannao ati ika'iita-kinaa nii pasha'apatan kaudin-kizai Tominkaru ati.

Bauda'apa'o nanai mazan iriba'o usha'apauzin kida

¹² Waunao bauda'apa'o wananaa, utoma-kao pu'u padamata pabi'inaaka'o wananaa sha'apauzin idi kida. Na'apa'o kapam Christ bauda'apa'o unanaa, na'iki wau-nao wuru'u unanaa sha'apauzin kidaz. ¹³ Pabi'i kida waunao Jewnao, na'iki baokoinao Gentilenao. Pabi'i kida waunao poitoruinoo, na'iki ba'orainoo aonaa poitoruinoo mani. Mazan ipai waunao chikaawunuu-kariwai bauda'apa'o nanai di'iti, uruu bauda'apa'oraz Kaimana'o Doronaa ida'an, na'iki ipai waunao ati taa-kao wuru'u Kaimana'o Doronaa wanyukunuu iti.

¹⁴ Wuru'u pidan nanaa iriba'o usha'apauzin. ¹⁵ Aizii dii mani kidibai kian an, “Ōgaru aonaa ka'ui mani, aonaa ōzaamatinpan nanai ida'ati.” Ukian pu'u padamata na'apa, mazan upu'u aonaa na'apam umazaamatinapakan nanai ida'ati. ¹⁶ Na'iki tainii kian an mani, “Ōgaru aonaa awunui mani, aonaa ōzaamatinpan nanai ida'ati.” Ukian pu'u padamata na'apa, mazan upu'u aonaa na'apam umazaamatinapakan nanai ida'ati. ¹⁷ Aizii ipai mani pidan nanaa, soo pidan awun karikaonan, aonaa na'apam uabatan aimaakan. Na'iki ipai mani pidan nanaa, soo pidan tain karikaonan, aonaa na'apam udamaan aimaakan. ¹⁸ Mazan wananaa kaina'a iriba usha'apauzin kida, na'iki Tominkaru muudan ipai wuru'u wananaa sha'apauzin kidaz paaiapa-kizi ida'a pa'an. ¹⁹ Pidan nanaa sha'apauzin bouda'apan an mani karikaonan, aonaa mani pidan nanaa nii. ²⁰ Pidan nanaa kaina'a iriba usha'apauzin kida, mazan pidan nanaa bouda'apa.

²¹ Ukau'an, waawun, aonaa turuu ukian waka'u ati, “Aonaa ōaipan pugaru!” Na'iki wazowau, aonaa turuu ukian wakidiba ati, “Aonaa ōaipan pugaru!” ²² Mishi'oraiman, tuukii pa'an waiipan wananaa sha'apauzin kida kapati'oraz kawan itukapa-ka. ²³ Na'iki wananaa sha'apauzin kida wataapaniaz awutapa'o nii imanawunun, inao mishi'oraiman wataapanii kaimana'o ida'an manawun. Na'iki wuru'u wananaa sha'apauzin kidaz aona'oraz waiipan utukapa-ka, kaiman wakakamichantan, ²⁴ mazan ba'oran wananaa sha'apauzin kida, aonaa wataapan na'apa wataapan kawan wananaa sha'apauzin kida awutapa'oraz imanawunun. Tominkaru baokopatan ipai wananaa sha'apauzin kida, uruu wananaa sha'apauzin kida aona'oraz imanawunun, inao pa'an kaimana'o ida'ana'oraz manawun wataapan. ²⁵ Ukau'an, na'apa'o

ida'an kizi aonaa buutaaka-karu nii wananaa ida'a, mazan ipai kizi pana'a kida'oraz wananaa sha'apauzin kida patumaaka itaapaakan. ²⁶ Bauda'apa'o wananaa sha'apauzin kaziwan an, ipai ba'oran wananaa sha'apauzin kida kaziwan kapam. Na'iki bauda'apa'o wananaa sha'apauzin konaukii-kida-kao an, ipai ba'oran wananaa sha'apauzin kida konaukian utuma.

²⁷ Aizii ipai unao Christ nanaa wuru'u, na'iki unanaa sha'apauzin kida wuru'u ipai unao. ²⁸ Na'iki Tominkaru choochin ida'a, wuru'u upidanannaouz: kiwiitapa uzaa-mata pidannao apostlenao nii, udauna'an prophetnao nii, udauna'an tiichaanao nii. Udauna'an pidannao sha'apatainao nii umanawun kida'o aimaakan. Ba'orainao pidannao kakudapauzonao nii karinainao pidannao; ba'orainao pidannao kaminka'uupauzonao; ba'orainao kazowautapainao nii pamin-mishidannao; ba'orainao pidannao ka'iita'o nii paparadan pana'a'o parada-karu ida'an aona'oraz pidan aitapan. ²⁹ Ukau'an aonaa ipai'o mani pidan zaamata-kao apostlenao nii, oo prophetnao nii, oo tiichaanao nii. Aonaa ipai mani pidan ka'iitan pasha'apatan umanawun kida'o aimaakan. ³⁰ Aonaa ipai mani pidan ka'iitan pakakudan karinainao pidannao. Aonaa ipai mani pidan ka'iitan paparadan pana'a'o parada-karu ida'an aona'oraz pidan aitapan. Aonaa ipai mani pidan ka'iitan pakowaadan na'apa'oram wuru'u kii-karu pana'a'oraz parada-karu ida'an. ³¹ Ukau'an utaa unyukunuu di'oraz kaiman kida'o aimaakan dau'ati, uma'ozakada-kinnao nii umin-mishidannao.

Mazan aizii otukapa-kidan nii aimaakan unao ati powa'a'o zii pa'an umanawunun ipai ba'oran kida ai.

13

Kamarainpan-karu

¹ Ōaitapan pu'u mani ōparadan ipai sha'apa'oram kaduz pidannao paradan ida'an, na'iki angelnao paradan ida'an, mazan aonaan an kamarainpan-karu nii ō'ida'a, ōparadan ikoda'o nii tinin dara-daraapa-kaō kawanu'o karikaonan. ² Na'iki ōka'iitan pu'u mani ōkakuwaa-pan Tominkaru di'iki'o kuwai dau'u, na'iki ōaitapan pu'u mani ipai dadara kida'o kuwai Tominkaru di'iki'o, na'iki ōaitapan pu'u mani mishi'o kuwai kida Tominkaru di'iki'o aona'oraz pidan aitapan, na'iki mishida-karu kaina'an pu'u mani ō'ida'a, ōka'iita-kināa nii ōzikadan midukuo kida, mazan aonaan an kamarainpan-karu nii ō'ida'a, madiwautapa-ka'o karikaonan wuru'u ōgaruz. ³ Ōtaan pu'u mani ipai ōsha'apauz pataka'utinainao ati, na'iki ōkashaapan pu'u mani ōkawaoda-kaō ōkakupan pu'u, mazan aonaan an kamarainpan-karu nii ō'ida'a, madiwautapa-ka'o wuru'u ōsha'apatanuz na'apa kida'o-raz aimakaan.

⁴ Pidan kamarainpanu'o, utuuda panyukunuu pa-to'oran ai pairibannao ati, na'iki uruu kamunanba'o; aonaa ukishauzin, aonaa u'atadinpan, aonaa utaapinpan umanawunu'o nii pasha'apatanii ida'an. ⁵ Pidan kamarainpanu'o, aonaa umaniinawiikatinan pairibannao ati. Aonaa udi'itapan pasha'apatan aimakaan soo pa'ati karikaonan. Aonaa uto'ora'akauzon kadiman. Aonaa unyukunuitapan aimakaan dikauda'o sha'apata-kaō pa'ati. ⁶ Pidan kamarainpanu'o, aonaa ukonaukii-kidan aimakaan oia'o sha'apata-kaō, mazan ukonaukii-kida pa'an aimakaan mishi'o na'iki sakitapa'o usha'apata-kaō. ⁷ Pidan kamarainpanu'o, aonaa ukashadinan pabaiatinan pu'u. Na'iki karikaonan umishidapan pairiban sha'apatan kaimana'o aimakaan. Na'iki uaitapa pairiban sha'apatan nii aimakaan kaimana'o. Na'iki aonaa na'a-painim ukashadinan aimakaan dikauda'o sha'apan pu'u

pa'ati.

⁸ Kamarainpan-karu, aonaa na'apainim ukatokonon. Mazan wuru'u taa-kariwaiz pidan ka'iita-kinaa nii pakowaadapan Tominkaru di'iki'o kuwai, na'iki wuru'u taa-kariwaiz pidan ka'iita-kinaa nii paparadan parada-karu ida'an aona'oraz pidan aitapan, na'iki wuru'u taa-kariwaiz pidan aitapa-kinaa nii, ipai'o nii ikatokontinan. ⁹ Wuru'u aitapa-karu taa-kariwaiz wa'ati, na'iki waka'iitanuz wakowaadan Tominkaru kuwaa, masakauda'u'o karikaonan, aonaa ipai'o mani wuru'u. ¹⁰ Mazan diina'iti'i, aitapa-karu taa-kao dono'o naa wa'ati, waaitapa-kinaa nii ipai aimakaan, wuru'u masakauda'u sodi'oraz waaitapan, aona'o ni'i naa powa'a uaiapa-kao.

¹¹ Ōkoraidaonaan dono zii da'i, ōparadan na'iki ōdi'itinpan koraidaonaa di'itinpan kawan. Mazan aizii wuru'u ōdyaupainiz naa, aona'a naa powa'a ōdi'itinpan na'iki ōparadan koraidaonaa kawan. ¹² Kai waaitapanuz Tominkaru dau'u, na'apa'o watukapan kawan wadikin ishazaba wanamari ida'a wuru'u, mazan diina'iti'i watukapan nii Tominkaru pa'an. Aimaakan ōaitapanii kai masakauda'u sodi'o karikaonan. Mazan diina'iti'i ōaitapan nii ipai aimakaan kaimanaiman, Tominkaru aitapan kawan ōgaru kaimanaiman.

¹³ Aizii di'i kaina'a idikinauda'u aimakaan karikaonanu'o nii ina'an: mishida-karu, na'iki waaitapanuz mishi'o nii Tominkaru sha'apatan kaimana'o aimakaan wa'ati, na'iki kamarainpan-karu. Mazan umanawunu'oraz manawun, uruu wuru'u kamarainpan-karuz.

14

Kadakotin-karu Kaimana'o Doronaa taanii kida dau'u

¹ Ukau'an utaa unyukunuu tuukii manawun kamarainpan-karu dau'ati. Na'iki tuukii kapam utaa unyukunuu wuru dau'ati'i Kaimana'o Doronaa taaniaz

pidan ka'iita-kinaa pasha'apatan kaudin-kizai. Tuukii manawun utaa unyukunuu wuru dau'ati'i, uka'iita-kinaa nii ukowaadan Tominkaru di'iki'o kuwai. ² Usha'apanum kau'an pidan parada'oraz pana'a'o parada-karu ida'an, aona'oraz kanom aitapan, Tominkaru ati'o wuru'u uparadanuz, aonaa pidannao ati'o mani, usha'apanum kau'an aonaa na'ia'oram pidan aitapan na'apa'oram ukian. Kaimana'o Doronaa ma'ozakan ida'an ukowaadan aimakaan mishi kida'o, mazan aona'o nii kanom aitapan. ³ Mazan pidan kowaadapa'oraz Tominkaru di'iki'o kuwai pidannao aitapanii parada-karu ida'an, ukaminka'utan pa'an pamin-mishidannao, uma'ozakadan inyukunuu, na'iki ukonaukiitan idyaun ibaiatinan bii'i. ⁴ Ukau'an pidan parada'oraz pana'a'o parada-karu ida'an, aona'oraz kanom aitapan, soo pa'ida'a karikaonan uma'ozakadinan. Mazan pidan kowaadapa'oraz Tominkaru di'iki'o kuwai, pidannao aitapanii parada-karu ida'an, uma'ozakadan pa'an na'iki ukaminka'utan baikopa pamin-mishidannao.

⁵ Ōnaudapa mani ipai unao paradan pana'a'o parada-karu ida'an, aona'oraz kanom aitapan. Mazan tuukii pa'an ōaipan unao kowaadan Tominkaru di'iki'o kuwai pidannao aitapanii parada-karu ida'an. Usha'apanum kau'an pidan kowaadapa'oraz Tominkaru di'iki'o kuwai, powa'a umanawunun pidan parada'oraz ai pana'a'o parada-karu ida'an, aona'oraz kanom aitapan. Soo mishi pidan kaina'an an kowaada'o nii na'apa'oram wuru'u kii-karuz, uruu na'apa'o ida'an mishidapainao ma'ozakada-kao nii.

⁶ Ōmin-mishidannao, aizii dii mani ōkaawan u'ida'ati, ōparadan u'ati pana'a'o parada-karu ida'an, aona'oraz kanom aitapan, na'apam nii dii ōkaminka'utan na'iki ōma'ozakadan unao? Mazan aizii dii mani ōkaawan u'ida'ati ōna'akan kuwai Tominkaru aitapa-kidanii ō'ati, oo ōtominapa-kidan unao Tominkaru paradan dau'u,

mishi na'apa'o ida'an òkaminka'utan nii na'iki òma'ozakadan nii pa'an unao. ⁷ Aushaa udi'itapa mooko kuwudii oo shamoro,* aona'o nii pidannao aitapan sha'apa'oram uaran wuru'u tau-kariwaiz, soo utau-kao an kaimanaiman. ⁸ Na'iki kuwudii poota-kao an, aonaan an uaran kainaabanan, aona'o nii na'apam soldyaanao minziawan mizaataaka-karu dau'ati. ⁹ Ukau'an na'apa'o nii pukakuwaapan an pana'a'o parada-karu ida'an. Aona'o nii pidannao aitapan kanom daua'o wuru'u pukakuwaapanuz. Ukau'an pukakuwaapan amazada ati'o karikaonan. ¹⁰ Kaina'a iriba pana'a kida'o parada-karu da'a'a imi'i baara'a, na'iki ipai wuru'u parada-karu kidaz, kaina'a pidannao aitapa'o paparadanuz. ¹¹ Mazan òmaaitapakan an pidan paradan, tawarai wuru'u ògaruz u'ati, na'iki uruu tawarai kapam ò'ati. ¹² Unao, uaipan idi tuukii manawun wuru'u Kaimana'o Doronaa taanii kidaz pidan ka'iita-kinaaz pasha'apatan kaudin-kizai, ukau'an utaa unyukunuu powa'a zii wuru kida dau'ati'i, uma'ozakada-kinaa ni'oraz umin-mishidannao.

¹³ Ukau'an pidan parada'oraz pana'a'o parada-karu ida'an, aona'oraz kanom aitapan, marii upishaan Tominkaru paaitapa-kinaa nii pakowaadan na'apa'oram wuru'u pakianuz. ¹⁴ Òtoriinpan an pana'a'o parada-karu ida'an aona'oraz kanom aitapan, mishi òdoronaa ida'ana'o karikaonan òtoriinapanuz, mazan aonaa òaitapan na'apa'oram wuru'u òkian. ¹⁵ Ukau'an, na'apam dii òsha'apatinan? Òtoriinpan nii pana'a'o parada-karu ida'an aona'oraz kanom aitapan, na'iki òtoriinpan nii òaitapanii parada-karu ida'an kapam. Òkunuitan nii pana'a'o parada-karu ida'an, aona'oraz kanom aitapan, na'iki òkunuitan nii òaitapanii parada-karu ida'an

* **14:7** shamoro: Putukapa kaarita tokon ii, Parada-karu Masha'apanaada-kinao di'ii.

kapam. ¹⁶ Pukonaukii-kidan an Tominkaru putoriinpan ida'an pana'a'o parada-karu ida'an, aona'oraz kanom aitapan, aonaa na'apam pidannao kian “na'apa mishizi,” wuru'u dau'ati'i putoriinapanuz, ĩmaaitapakan idi na'apa'oram pukian. ¹⁷ Pukonaukii-kidan pu'u padamata Tominkaru kaimana'o putoriinpan ida'an, mazan aonaa putoriinapanuz ma'ozakadauan wuru'u pidannao abatapainauz putoriinpan.

¹⁸ “Kaiman,” ōkian Tominkaru ati, ōaitapan idi ōparadan powa'a zii unao ai pana'a'o parada-karu ida'an, aona'oraz kanom aitapan. ¹⁹ Mazan mishidapainao baokopatinpan dono pachoochin ii, kaiman zii pa'an ō'ati ōparadan an baka'iauda'u sodi parada-karu pidannao aitapanii ida'an, ōtominapa-kida-kinaa nii ōmin-mishidannao, ōparadan ai dobata'a naa manawun parada-karu ida'an aona'oraz pidan aitapan.

²⁰ Ōmin-mishidannao, aonaa udi'itinpa'ana'a koraiziannao di'itinpan kawan. Na'iki na'apa kizi pa'an unao pa'ishizoinao kawan, aona'oraz ĩaitapan oia'o. Mazan udi'itinapa kizi pidan dyaupai'o di'itinpan kawan.

²¹ Kaina'a usaadinpan Tominkaru kaaritan ida'a, ukian, “Ōparadan nii ōpidanannao ati

ba'oran kaduz parada-karu kida ida'an,
na'iki ōparadan nii ĩ'ati

ba'oran kaduz pidannao paradan ida'an.
Mazan una'apan pu'u,

aona'o nii ĩmishidan ōgaru.”†

Naobanai kian.

²² Ukau'an, utukapa aizii, wuru'u pidan paradanuz pana'a'o parada-karu ida'an aona'oraz kanom aitapan, tukapa-kida'o nii Tominkaru ma'ozakan pidannao ati aona'oraz ĩmishidan Christ. Aonaa mishidainao Christ

† 14:21 Isaiah 28:11

ati'o mani wuru'u parada-karuz pana'a'o parada-karu ida'an. Mazan Tominkaru di'iki'o kuwai kowaadapa-kaoaz, mishidainao ati'o pa'an, aonaa pidannao mamishida-kainao ati'o mani.

²³ Aizii dii mani, ipai unao mishidapainao baokopatinan uchoochiipan dono, na'iki wuru'u pidannao aitapainauz paparadan pana'a'o parada-karu ida'an aona'oraz kanom aitapan, ĩparadan naa, na'iki kaina'a pabi'i mishidainao kaawan aona'oraz ĩaitapan pana'a'oraz parada-karu, oo pidannao mamishida-kainao kaawan unao choochiipan ida'ati. Aizii ĩabatan idi unao paradan na'apa'o parada-karu ida'an, “Madoronaa-ziiwa wunaou'u,” ĩkian nii unao dau'an. ²⁴ Mazan ipai unao ukowaadapan an Tominkaru di'iki'o kuwai, wuru'u pidannao mamishida-kainauz na'iki wuru'u mishidainao, aona'oraz ĩaitapan pana'a'o parada-karu, aizii ĩabatan idi na'iki ĩaitapan idi unao kuwaa, ĩnyukunuu pishaata-kao nii pa'oian kida dau'an. Wuru'u kuwai ĩabataniaz tukapa-kidan nii na'apa'oram ĩkaduz. ²⁵ Na'iki aimaakan kida ĩdizapaniaz panyukunuu ii, ipai'o nii uaitapa-kida-kao. Uruu idi ĩkodoru'ukan nii na'iki ĩtoriinpan nii Tominkaru ati, ĩkian nii, “Mishi'o, kaina'a Tominkaru da'a'a unao tuma!”

*Sha'apatin-karu sakitapa
baokopatin-karu dono choochi ii*

²⁶ Kaikapa'o ati'o kaiwuru'u ōkianuz ōmin-mishidannao: Aizii ubaokopatinan dono uchoochin ii, marii ukaiwaan wuru'u Kaimana'o Doronaa taaniaz uka'iita-kinaa nii usha'apatan kaudin-kizai. Kaina'a'o nii pidannao kunuita'o nii, ba'orainao tominapa-kidan unao, ba'orainao kowaadapan kuwai Tominkaru aitapakidaniaz ĩ'ati, ba'orainao paradan pana'a'o parada-karu ida'an aona'oraz kanom aitapan, na'iki ba'orainao, marii ĩkowaadan na'apa'oram wuru'u ĩkianuz. Marii ipai

aimaakan sha'apata-kariwaiz, ma'ozakada'o nii ipai mishidapainao. ²⁷ Aizii pidannao parada'azo'o pana'a'o parada-karu ida'an, aona'oraz kanom aitapan, soo dya'utam oo idikinauda'u pidannao paradan taapada-ka'o, aonaa powa'a zii mani wuru aia'a. Īparadan dono, marii ĩparadan bauda'apa kida. Aizii ba'oran pidan, marii ukowaadan na'apa'oram wuru'u ĩkianuz. ²⁸ Mazan aonaan an pidan nii aitapa'o pakowaadan na'apa'oram wuru'u ĩkianuz, pidannao paradainaoz pana'a'o parada-karu ida'an aona'oraz kanom aitapan, aonaa kizi ĩparadan. Marii ĩparadan pa'ida'a na'iki Tominkaru ati.

²⁹ Marii dya'utam oo idikinauda'u pidannao kowaadapan Tominkaru aitapa-kidaniaz kuwai, na'iki ba'orainao, marii ĩabatapan na'iki ĩdi'itapan wuru'u kuwai, mishi'o wuru'u kuwai Tominkaru di'iki'o oo aonaa. ³⁰ Mazan na'i-a'oram an pidan abatapa'oraz na'ii, Tominkaru aitapa-kidan an aimaakan u'ati, marii wuru'u pidan kakuwaa-patina'oraz mashaadan, turuu kizi pidan abatapa'oraz kowaadan Tominkaru aitapa-kidaniaz aimaakan u'ati. ³¹ Marii bauda'apa pidan paradan kiwiin, udauna'an ba'oran paradan udawu'ati. Na'apa ipai abatapainaoz tominpan nii na'iki ma'ozakada-ka'o nii. ³² Pidannao kowaadapa'o Tominkaru di'iki'o kuwai, turua'o ĩzaudapan ba'oran ipaian paparadan, udauna'an uruu, turuu uparadan naa kapam. ³³ Usha'apanum kau'an Tominkaru, aonaa uaipan washa'apatan aimaakan na'apam karikao-nan wabaokopatinan dono choochi ii, mazan uaipan ipai aimaakan sha'apata-ka'o kaiman pa'an.

Ukau'an, marii kizi zunnao mashaa ĩdyaun ubaokopatinan dono uchoochin ii. ³⁴ Na'apa ipai Tominkaru pidannao sha'apainpan kawan ĩbaokopatinan dono pachoochin di'ii kida, aonaa zunnao taapada-ka'o ĩparadan. Jewnao

kakinaorinaa kian kawana'ati, aonaa kizi ikazowautapan baokopatin-karu. ³⁵ Īaitapa'azon an aimaakan dau'an, marii ĩpishaan paudaiarunao padapu ii. Usha'apanum kau'an kakiba'azonna'o wuru'u zun paradan baokopatin-karu dono.

³⁶ Unao Corinth sannaŋo itiiman Tominkaru Paradan wa'atin soo unao di'iki'o na'iki unao ati'o karikaonan? ³⁷ Na'iki na'ia'oram pidan dakotina'o kowaadapa'o nii Tominkaru di'iki'o kuwai, oo Kaimana'o Doronaa taanii u'ati uka'iita-kinaa nii pasha'apatan kaudin-kizai, marii uaitapan wuru'u ōsaadanii kidaz unao ati, Naobanai Jesus kakinaori wuru'u. ³⁸ Mazan aonaan an utaan panyukunuu ati wuru'u kakinaoriiz, marina'a uruu.

³⁹ Ukau'an ōmin-mishidannaŋo, utaa unyukunuu tuukii ukowaadapan dau'ati Tominkaru di'iki'o kuwai. Mazan aonaa umashaata'ana'a umin-mishidannaŋo paradan pana'a'o parada-karu ida'an aona'oraz kanom aitan. ⁴⁰ Marii ipai aimaakan sha'apata-kaŋo kaimana'o ida'an na'iki sakitapa'o ida'an.

15

Kaimana'o kuwai Christ kadishitan dau'a'o

¹ Aizii ōmin-mishidannaŋo, ōnyukunuu-kida'azon u'ati tawuru'u Kaimana'o Kuwai ōkowaadauzoniaz u'ati. Uruu sha'atii umishidaniaz na'iki pakawanu'oraz umishidapan umanawunu'o ida'an. ² Uruu Kaimana'o Kuwai kazan-naata'o unao, upakawanun an umishidapan ōkowaadan kawan u'ati. Soo mani umamishidakan an, mazanu'o karikaonan wuru'u umishidapanuz.

³ Ōdobata-kidan kuwai unao ati, uruu dobata-kida-kariwaiz ō'ati. Wururu'u kuwai umanawunu'o manawun: Christ mawakan dau'ana'oraz wa'oian dikiin ii, na'apa us-aadinpan kawana'ati saada-kariwai Tominkaru Paradan ida'a: ⁴ udida-kaŋo, na'iki idikinauda'utan kamoo ida'a

ukadishita-kida-kao kakupa-karu ida'ati, na'apa usaadinpan kawan saada-kariwai Tominkaru paradan ida'a. ⁵ Christ aidinan Peter ati, udauna'an 12 patominapa-kidaniinao ati. ⁶ Udauna'an, uaidinan uwazoota 500 baokopatinpa'o mishidainao ati. Iriba inao kakupa zii kai, baokoinao mawaka'a naa. ⁷ Na'iki udauna'an uaidinan James ati kapam, na'iki udauna'an ipai apostlenao ati.

⁸ Udauna'an, dawu'itin zii uaidinan o'ati kapam, o'garu na'apa'o koraidaonaa kawan shakata'oraz pakamoon ua'ii.* ⁹ O'garu, awutapa'o o'manawunun ipai ba'oran apostlenao ai. Mishi, o'garu, aonaa kanom dikin ii turuu o'dakota-kao apostle nii, usha'apanum kau'an o'garu pataka'uta'oraz da'i Tominkaru pidanannao. ¹⁰ Mazan o'apostle-tinan, soo Tominkaru kamunanun idi'o o'ati, na'iki ukamunanunuz o'ati, aonaa madiwautapa-ka'o mani. Usha'apanum kau'an powa'a zii udadaran o'kaudinan ba'orainao apostlenao ai. Mishi aonaa o'garu mani wuru'u sha'apata'oraz aimaakan, mazan Tominkaru pa'an wuru'u kaudina'oraz o'garu ida'an pakamunanun ida'an. ¹¹ Ukau'an, aonaa usha'apan o'ati, o'garu kakuwaapan oo ba'oran apostlenao kakuwaapan, ipai waunao, wakakuwaapan uruu buda'apa'oraz kuwai dau'u, na'iki uru'u naa wuru'u unao mishidapaniaz.

Kadishita-kida-kao nii mawakainao

¹² Aizii waunao wakakuwaapan pu'u Christ kadishita-kida-kao dau'u mawaka-karu di'iki, na'apa dii mooko pabi'i unao kian mawakainao, aona'o nii ikadishita-kida-kao? ¹³ Umishiin an mani aona'o nii mawakainao kadishita-kida-kao mawaka-karu di'iki, ukau'an Christ, aonaa ukadishita-kida-kao. ¹⁴ Na'iki aonaan an mani Christ kadishita-kida-kao mawaka-karu di'iki, ukau'an

* **15:8** koraidaonaa kawan shakata'oraz pakamoon ua'ii oo "koraidaonaa kawan mashakata-ka'oraz kaiman."

madiwautapa-ka'o wuru'u wakakuwaapatinanuz, na'iki unao mishidapanuz madiwautapa-ka'o kapam. ¹⁵ Na'iki waunao apostlenao, wamariidinan naa karikaonan Tominkaru dau'u, usha'apanum kau'an wakian idi Tominkaru kadishita-kida Christ mawaka-karu di'iki. Aizii umishiin an mani aona'o nii mawakainao kadishita-kida-ka'o mawaka-karu di'iki, ukau'an aona'o Tominkaru kadishita-kidan Christ. ¹⁶ Ukau'an umishiin an mani aona'o nii mawakainao kadishita-kida-ka'o, Christ aona'o ukadishita-kida-ka'o kapam. ¹⁷ Na'iki aonaan an mani Christ kadishita-kida-ka'o, ukau'an unao mishidapanuz Christ madiwautapa-ka'o karikaonan, na'iki aonaa zii unao oian kida so'ota-ka'o. ¹⁸ Na'iki aonaan an mani Christ kadishita-kida-ka'o, ukau'an pidannao mishidainaouz Christ mawakainaouznaa, aonaa ikazannaata-ka'o. ¹⁹ Aizii umishiin an mani aona'o nii wakadishita-kida-ka'o, ukau'an wuru'u wabaiatinanuz Christ dikin ii, madiwautapa-ka'o karikaonan. Na'iki waunao, turuu mani wakasha'ora-kida-ka'o ipai pidannao ai, wamishidan idi mariidin-karu'u naa karikaonan.

²⁰ Mazan Christ, mishi'o ukadishita-kida-ka'o mawaka-karu di'iki. Uruu kiwiini'o ukadishitan pidannao mawakainao bii iki. Ukau'an, uruu ida'ana'o waaitapan mishi'o nii mawakainao kadishita-kida-ka'o mawaka-karu di'iki. ²¹ Pidannao mawakan bauda'apa'o pidan sha'apatan idi'o oia'o aimaakan, na'apa kapam pidannao mawakainao kadishitan nii ba'oran pidan sha'apatan idi kaimana'o aimaakan. ²² Ipai pidan mawakauzon, usha'apanum kau'an Adam kaduz inao. Na'apa'o nii kapam ipai mishidainaouz Christ kadishita-kida-ka'o. ²³ Mazan Christ, uruu kiwiini'o ukadishitan. Aizii uwa'atin dono koshan, pidannao mishidainaouz uruu, ikadishitan nii pamawaka-kizi iki.

²⁴ Uruu dauna'an amazada katokon-tinan nii, Christ katokontan nii ipai oia'o doronainao naobanai-tinpainaouz.

Na'iki utaan nii padaru Tominkaru ati, wuru'u paka-zowautapanuz. ²⁵ Usha'apanum kau'an Christ kazowautapan nii atii Tominkaru waranuita-kidan ipai utarubanao. ²⁶ Mawaka-karu, uruu ukaduzun naa tarubai Christ mainaabatan ni'o. ²⁷ Usha'apanum kau'an Tominkaru paradan kotua'o usaadauzo-kaao kian, "Tominkaru kazowautapa-kida ipai aimaakan u'ati."† Mazan aitapa-kaao wuru'u parada-karuz "ipai aimaakan" kia'oraz, aonaa Tominkaru tuma'o ati'o mani wuru'u na'apa-karuz, mazan uruu pa'an kazowautapa-kida'oraz ipai aimaakan Christ ati. ²⁸ Aizii ipai'i naa aimaakan kida muuda-kaao dono Christ kazowautapan nii, udauna'an uruu, Tominkaru Daniz, ukazowautapa-kidinan ni'i naa Tominkaru ati. Uruu taa'oraz ipai aimaakan kida Christ kazowautapan nii. Ukau'an Tominkaru, uru'o ni'i naa kazowautapa ipai aimaakan.

²⁹ Aizii umishiin an mani pidannao mawakainao, aona'o nii ikadishita-kida-kaao kakupa-karu di'iti, kandii nii mooko pidannao chikaawunuinan mawakainao pidannao dikin ii? Kanom wuru'u itiwaniiaz pasha'apatan na'apa'o ida'an? ³⁰ Aizii waunao mani? Aonaan an mani umishiin wakadishita-kida-kaao nii wamawakan dauna'an, kandii ni'o mooko wuru'u wabaiatan aimaakan kichana'iki-kia'o kida ipai kamoo? ³¹ Ōmin-mishidannao, ipai kamoo obaiatan aimaakan kichana'iki-kia'o manawun! Mishi'o kai-wuru'u ona'apanuz, na'apa wuru mishiin kawan o'atadinapanuz unao dau'an, wabauda'apatinpan idi Christ Jesus waNaobanaa ida'ati. ³² Da'a'a, Ephesus ida'a, kaina'a pidannao otarubanao. Tuukii ikashadaakapan otuma na'iki idakota pazowian o'garu. Na'apa ikichana'iki-kian o'ati baidokoru kawan. Ukau'an kandii ni'o mooko obaiatan na'apa kida'o aimaakan umishiin an aona'o nii pidannao mawakainao kadishita-kida-kaao? Umishiin

† 15:27 Psalm 8:6

an mawakainao aona'o nii ikadishita-kida-kao, ukau'an kii-karu kawana'ati: “Wakonaukiitina'a naa ipai kamoo. Waaropa'a naa na'iki watuzapa'a naa, usha'apanum kau'an waikana'an wamawakan ni'i naa na'iki aona'o nii powa'a wakadishita-kida-kao.”[‡]

³³ Aonaa umariida-kidina'ana'a pidannao ati kiainaouz aona'o nii mawakainao kadishita-kida-kao. Usha'apanum kau'an pukamina'utinpan dono pidannao idi, aona'o-raz ikaduz kida kaimanan, ipataka'uan nii kaimana'o-raz pukaduz. ³⁴ Usakitapada udi'itinpan, na'iki aona'a naa u'oipa'ana'a. Ōkian na'apa ōba'azoo-kida'azon unao, usha'apanum kau'an pabi'i unao, aonaa manawun uaitapan Tominkaru.

Nanai kadishita-kida-karu ni'oraz diina'iti'i

³⁵ Pidan pishaan nii, “Na'apam nii wuru'u pidannao mawakainao kadishita-kida-kao? Sha'apa'oram kaduzu'o nii inanaa kida?” ³⁶ Pugaru madiwautapa-ka'o pidan. Kandii nii pupishaan kaikapa'o aimaakan? Aushaa, putukapa mooko, pupaowan dono uudai, aonaa usoda'akan sariapa, soo udida-kao an kiwiin. ³⁷ Na'iki aimaakan pupaowaniaz soo uudai karikaonan, panaadon poroom aka oo ba'oran kaduz paoribai uuda. Aonaa pupaowan paoribai udaru'ora'a naa. ³⁸ Mazan Tominkaru taan ukadunaa nii paaipan kawana'ati, na'iki ipai sha'apa'oram uudai ati utaa ikadunaa nii, ikaduz kida kawana'ati.

³⁹ Na'iki aimaakan kida kakupainaouz, pana'a'o inanaa kida. Pidannao pana'a inanaa, uzainao pana'a inanaa, kotu'uz pana'a inanaa, na'iki kopau pana'a inanaa.

⁴⁰ Na'iki aokazi ii aka, kaina'a aimaakan kida, na'iki imi'i baara an, kaina'a kapam aimaakan kida; wuru'u aokazi

[‡] 15:32 Isaiah 22:13

ii aka'oraz aimaakan kida, pana'a'o ikonaunaman wu-
ru'u imi'i baara ana'oraz aimaakan kida konaunaman ai.
⁴¹ Kamoo pana'a ukonaunaman, kauzu pana'a ukonauna-
man, na'iki wizinao pana'a ikonaunaman; na'iki wizinao,
upu'u zii pana'a kida ikonaunaman ba'oran wizinao ai
kapam.

⁴² Ukau'an, na'apa'o nii wuru'u pidannao mawakainao
kadishita-kida-kao dono kakupa-karu di'iti. Pidan
mawaka'o dida-kao dono, wuru'u unanaa toma-kariwaiz
mawakauzo karikaonan, mazan ukadishita-kida-kao
dono'o naa, aona'o ni'i naa powa'a umawakauzon.
⁴³ Pidan mawakan dono, unanaa dida-kariwaiz, aonaa
ukonaunaman, na'iki kapati'o wuru'u unanaaz. Mazan
ukadishita-kida-kao dono'o naa, konaunama'o nii na'iki
ma'ozaka'o nii unanaa.

⁴⁴ Wuru'u pidan nanaa dida-kariwaiz, uruu nanai
imi'i baara ana'o kaduz, mawakauzo karikaonan. Mazan
ukadishita-kida-kao dono'o naa, karikaonanu'o ni'i naa
ukakupan, kakupa-karu Kaimana'o Doronaa taaniaz.
Mishi kaina'a nanai mawakauzo karikaonan, na'iki
kaina'a nanai Kaimana'o Doronaa taaniaz kakupa-karu
u'ati.

⁴⁵ Na'apa saadauzo-kariwai Tominkaru paradan kian,
“Kiwiitapa'oraz Adam, utoma-kao kakupa'o pidan nii”;
mazan dawu'itiini'oraz Adam, uruu Christ. Na'iki Christ,
uruu Doronai taa'oraz karikaonanu'o kakupa-karu pa'an.

⁴⁶ Ukau'an wuru'u nanaiz Kaimana'o Doronaa taaniaz
kakupa-karu u'ati, aonaa uruu mani wuru'u kiwiini'oraz.
Mazan wuru pa'ana'a nanai imi'i baara ana'oraz kaduz,
uruu kiwiini'oraz pa'an. Dawu'itin zii pa'an wuru'u nanai
Kaimana'o Doronaa taaniaz kakupa-karu u'ati.

⁴⁷ Kiwiitapa'oraz Adam, imi'i idi'o utoma-kao, mazan
dawu'itiini'oraz Adam, uruu aokazi iki'o uwa'atin pa'an.

⁴⁸ Ipai pidannao imi'i baara ainaouz, na'apa'o inanaa
wuru'u pidan kawan, toma-kariwaiz imi'i idi. Mazan

pidannao makoinao ni'oraz aokazi iti, na'apa'o nii ĩnanaa wuru'u pidan kawan aokazi iki'oraz uwa'atin. ⁴⁹ Wananaa toma-kao kawan wuru'u pidan nanaa kaduz kawan imi'i idi, diina'iti'i na'apa'o nii wananaa wuru'u pidan nanaa kaduz kaawan aokazi iki'oraz.

⁵⁰ Ōmin-mishidannao, kaikapa'o ati'o kaiwuru'u ōkianuz: Wuru'u wananaa, imi'i baara ana'oraz kaduz karikaonan, aonaa turuu umashaapan Tominkaru naobanai-tinapa-kizi ii; na'iki wananaa mawakauzoz, aonaa turuu ukakupan karikaonanu'o nii.

⁵¹⁻⁵² Aushaa uabata, ōkowaadan aimakaan aona'oraz uaitapauzo-kao: aonaa ipai'o nii mani wamawakan, mazan dawu'itiini'o kuwudii[§] poota-kao dono, ipai'o nii wapana'adina'akan kadiman aka, pidan samuruuankan kawan paawun. Aizii wuru dono'o kuwudii poota-kaoaz, pidannao mishidainao Christ mawakainaouznaa, ĩkadishitan nii, aona'o ni'i naa ĩmawakauzon powa'a. Na'iki ipai waunao kakupainao, wapana'adina'akan nii kapam. ⁵³ Wuru'u wananaa mawakauzoz pana'ada-kao nii nanai kida di'iti, aona'o ni'oraz umawakauzon. ⁵⁴ Ukau'an wananaa mawakauzoz pana'ada-kao dono'o naa nanai kida di'iti karikaonanu'o ni'oraz ukakupan pa'an, uruu Tominkaru paradan kotua'oraz usaadauzo-kao mishiinan ni'i naa:

“Mawaka-karu mainaabata-kaoa'a naaz kaiman-daun!”*

⁵⁵ “Mawaka-karu, na'ii dii puka'iitanuz puzowian pidan?

Mawaka-karu, na'ii dii puma'ozakan pukaziwaa-kinaa nii pidan?”†

⁵⁶ Mawaka-karu ikodan pama'ozakan pakaziwaa-kinaa nii pidannao, ĩ'oi'an ida'ana'o, na'iki oia'o ikodan pama'oza-kan wadikintapan ida'an kakinaorii, Moses ati'oraz utaa-

§ 15:51-52 kuwudii: Putukapa kaarita tokon ii, Parada-karu Masha'apanaada-kinoo di'ii. * 15:54 Isaiah 25:8 † 15:55 Hosea 13:14

kao. ⁵⁷ Mazan “kaiman manawun,” wakian Tominkaru ati, uruu taa'oraz wa'ati turuu-kinan nii wadikintan oia'o na'iki mawaka-karu, waNaobanaa Jesus Christ sha'ap-atanii ida'an.

⁵⁸ Ukau'an õmin-mishidannao, õmarainapaniinao, ma'ozaka ukadishitapa umishidapan ida'a, na'iki aonaa utaapada'ana'a aimaakan zikadan unao umishidapanii ai. Karikaonan usha'apaapa ukaudin-kizi Naobanai Jesus ati, usha'apanum kau'an uaitapa wuru'u ukaudinanz Naobanai ati, aonaa madiwautapa-ka'o mani wuru'u.

16

*Puraata zaamata-kao
mishidainao ati*

¹ Aizii õparadan nii tawuru'u puraata zaamata'azoo-kaoz dau'an, Jerusalem ia'oraz Tominkaru pidannao ati, pataka'utinainaoz, ikaminka'uta-kinan nii. Usha'apata pa'i õdyuudan kawan Galatia ia'o mishidapainao sha'apatan. ² Ipai Sunday kawana'ati, ipai unao, ubuuta pa'i puraata sodi wuru'u di'iki'i puraata uikodaniaz, na'iki utaapa'a naazu. Aonaa uzaudapa'ana'a atii õkaawan zii, uruu zii utiwaan uzaamatan puraata ipai baukapa aka. ³ Aizii õkaawan dono, õsaadan nii kaarita wuru'u pidannao dau'an, unao zaamataniinaoz na'aka'o nii puraata Jerusalem iti, unao di'iki'oraz, na'iki õdyuudan nii idyaun. ⁴ Aizii õdi'itinnan an kaimana'o nii zii õmakon an kapam, ukau'an õmako'okan ni'i naa baokopa ituma.

Paul morowauta'azon

⁵ Õwa'atin nii õmorowautaan unao ida'an, õmakon dauna'an Macedonia ii aka. ⁶ Panaadon õna'a'akan nii unao tuma na'apauda'um sondii karikaonan, oo panaadon õna'ian nii unao tuma atii amazada wadidin ipain di'iti. Udauna'an turuu ukaminka'utan õgaru, õdobatapa'azon dono'o naa wuru'u amazada di'iti na'iti'oram

nii òmakan na'iki'o dauna'an. ⁷ Aonaa òmorowauta'azon u'ida'ati òdobatapan tuma karikaonan. Tomunu'iki'o òaipan òna'a'akan unao tuma, Naobanai Tominkaru taapadan an una'apan.

⁸ Òna'an nii da'a'a Ephesus ida'a atii Pentecost* taapauzo-kaò kmoon di'iti. ⁹ Usha'apanum kau'an, kaina'a iriba pidannao da'a'a abata'azo'o Kaimana'o Kuwai, na'iki kaimana'o nii manawun òna'an an zii òkakuwaapan i'ati, ukaina'an pu'u padamata iriba pidannao aona'o manawun ìnyukunuu-atin ògaru òkowaadapan idi Kaimana'o Kuwai, na'iki tuukii ìto'oran ò'ati.

¹⁰ Aizii Timothy kaawan an unao ida'ati, kaiman pa'i udapaapa uruu. Uruu kaudina'o Naobanai Jesus ati na'apa ògaru kawan. ¹¹ Aonaa kizi na'ia'oram pidan kashadan uruu, mazan ukaminka'uta pa'an uruu, udobata kizi kaiman, ukaawa kizi ò'ida'ati. Òzaudapan ukaawan wuru'u, ba'orainao mishidainao tuma.

¹² Aizii, wamin-mishidan Apollos dau'an. Tuukii òpishaan umakon unao di'iti, wuru'u ba'oran mishidainao tuma. Mazan aonaa unyukunuu na'apazan pamorowautapan dau'u kai unao di'iti. Mazan na'apainim dono uikodan amazada pamorowauta-kinaa nii, uruu na'apaini'o nii umakon umorowautan.

Paul katokontan paparadan

¹³ Karikaonan uzaudinapa, na'iki ma'ozaka ukadishitapa umishidapan ida'a; ma'ozaka utaa-pin unyukunuu ii, na'iki aonaa utaria'a naa. ¹⁴ Usha'apata ipai aimaakan unyukunuu kamarainpanun ida'an.

¹⁵ Uaitapanii sha'atii Stephanas na'iki uiribannao dau'an mashaapainaoz udapu'u. Ìnao kiwiniinao ìmishidan wakuwaa Jesus dau'o wiizai baara Achaia ii, na'iki

* **16:8** Pentecost: umawunu'o kamoo Jewnao ati.

tuukii ĭtaainan pakaminka'utan ida'an Tominkaru pidanannao. Ōmin-mishidannao, ōpishaan unao, ¹⁶ uizo'ati kizi pidannao na'apainao ĭkazowautapan, na'iki pidan na'apa'o ukaudinan na'iki ukazowautapan ĭnao kawan.

¹⁷ Tuukii ōkonaukian Stephanas, Fortunatus, na'iki Achaicus kaawan dau'an ō'ida'ati; unao aonaan pu'u padamata ō'ai, mazan kaina'a ĭnao ōtuma. ¹⁸ Na'iki ĭkonaukiida ōnyukunuu, na'apa ĭkonaukidan kawan unao nyukunuu. Utukapa-kida pa'i na'apam unaubaapan, na'iki unyukunuu-atin pidannao ĭnao kaduz.

¹⁹ Mishidapainao mashaapainaoz da'a'a Asia Baaran, ĭdyuudan paparadan kida unao ati; Aquila na'iki udaiaro Priscilla dyuudan kapam paparadan unao ati, na'iki mishidainao choochiipauzonaouz ĭdapu ii, ĭdyuudan kapam paparadan ĭbauda'apatinpan idi unao tuma Naobanai Jesus ida'an. ²⁰ Ipai mishidainao mashaapainaoz da'a'a dyuudan paparadan unao ati. Konaukii unaubaa umin-mishidannao ubaokopatinan dono.†

²¹ Aizii di'i ōparadan sodi ōgaru Paul saadanii ōka'u ida'an, ōnaubaa-kinaa nii unao.‡

²² Na'ia'oram pidan aonaa umarainpan Naobanai Jesus, marii upataka'uta-ka. Kai'i naa puwa'ati, waNaobanaa!

²³ Marii Naobanai Jesus kamunanun unao ati.

²⁴ Ōmarainapa ipai unao wabauda'apatinpan idi Christ Jesus ida'an. Amen

† **16:20** Paul dono'o mishidainao baokopatinan dono, ĭtukapa-kidan panaubaan oo pakonaukii-kidan pamin-mishidannao pakissitan ida'an ĭdyau pakaoozoo ati oo pataawu ati oo panaadon paka'u ati. ‡ **16:21** Kaina'a'o da'i Paul minka'u saadapauzo kaarita u'ati. Uruu saadanii wuru'u kaaritam Paul ati. Mazan verse 21 ida'a, paaipan ati'o pa'an, Paul saadan paka'u ida'an Corinth sannao aitapa kizi mishi'o ukaaritan wuru'u.

Kaimana'o Tominkaru Paradan New Testament in Wapishana (GY:wap:Wapishana)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Wapishana

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Wapishana

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Sep 2021 from source files dated 1 Dec 2020

198b856d-ac64-5e95-afee-2b1cb3b356c1